ROMÂNIA

MIHAIL GRĂMESCU
JOHN CROWLEY

JURNALUL® S.F.

nr. 63 | Anul III ■ Săptămînal de Science – Fiction ■ 16 pagini ■ 150 lei

25 - 27 Martie

FESTIVALUL QUASAR

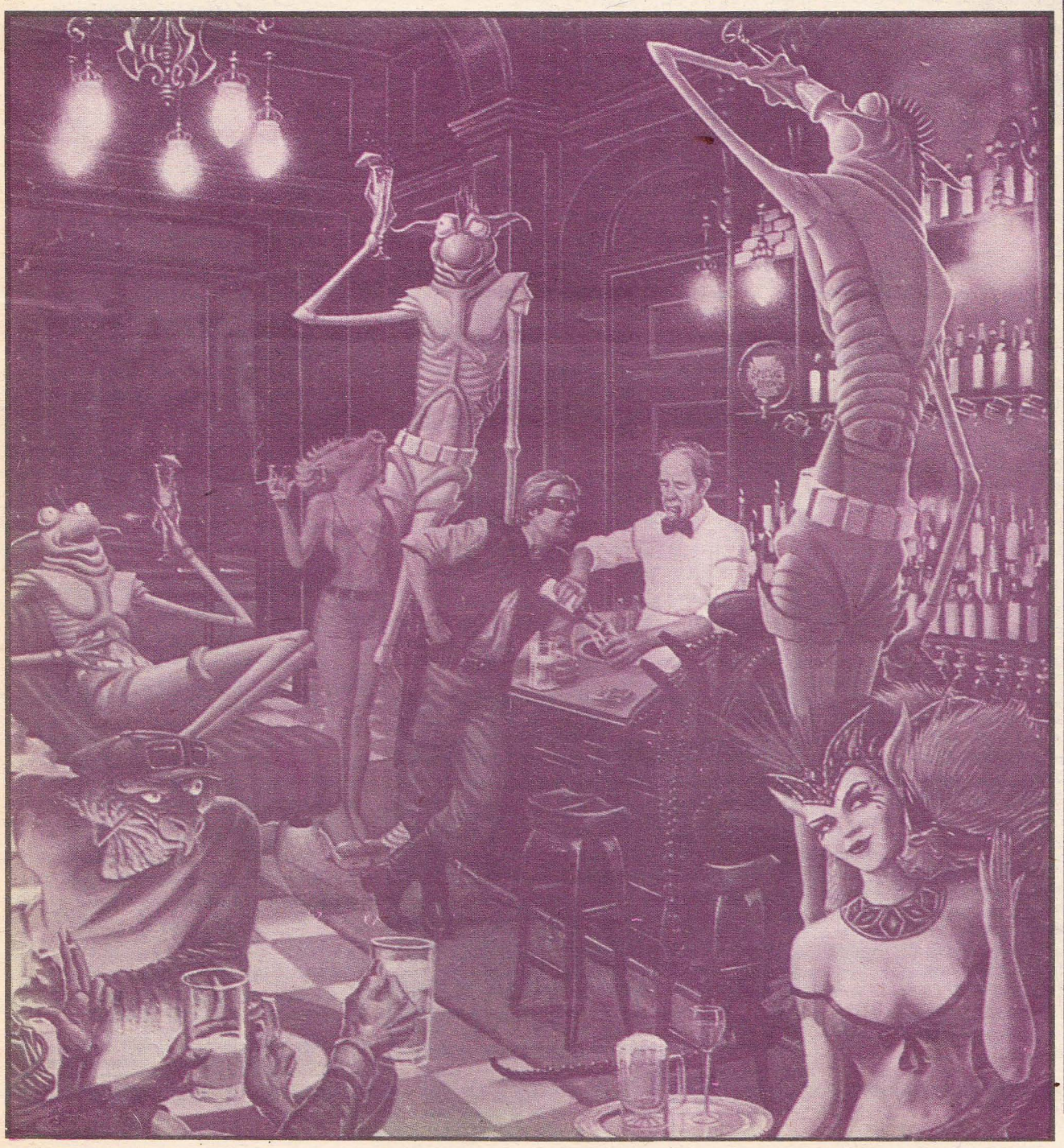

La iniţaitiva unui grup de fani entuziaşti ai literaturii science-fiction a luat fiinţă şi în Zalău un cenaclu de literatură şi artă ştiinţifico-fantastică, „AMALTEIA".

Şedinţa de constituire a fost organizată miercuri, 2 martie 1994, într-una din sălile Clubului Tineretului şi a constituit un prilej pentru familiarizarea participanţilor cu „modus vivendi" specific fantaştilor. În acest scop au fost prezentate materiale legate de istoria fandomului, cu accent pe marele eveniment din primăvara acestui an, organizarea „euROcon"-ului în ţară, principalele publicaţii de profil, au fost proiectate diapozitive şi reproduceri de picturi s.f. odată cu audiţia discului „The City" al compozitorului grec Vangelis Papathanassiou, am apelat la serviciile unui home-computer pentru prezentarea teoriei fractale şi a ultimului best-seller apărut, „Jurasic Park" de Michael Crichton. Au fost adoptate statutul cenaclului, însemnele sale,

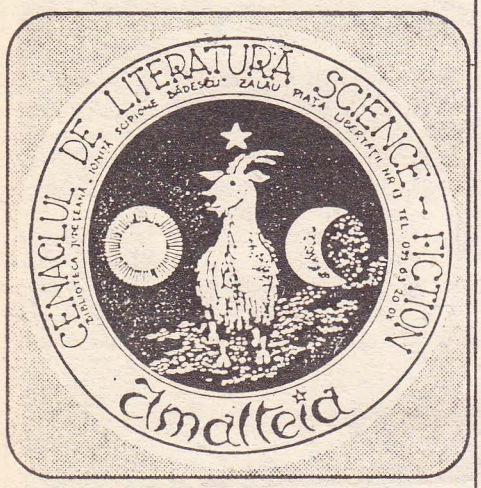

formele de activitate, diferite alte reglementări cu caracter administrativ.

AMALTEIA este căpriţa care l-a hrănit şi l-a crescut pe Zeus. Din laptele ei a luat naştere Calea Lactee, iar unul dintre coarnele ei a fost dăruit zeiţei norocului şi a devenit cornul abundenţei. Galileo Galilei a dat numele ei unuia dintre sateliţii jupiterieni descoperiţi în 1610.

Conducerea cenaclului este constituită din:

preşedinte: prof. Olimpiu Petru BOLOGA, n. 16.06.1961, absolvent al Facultăţii de fizică, Universitatea Bucureşti.
Adresa: Cartier STADION, bl.C7, ap.1, 4700, Zalău, tel.serviciu: 099/61.25.30 (Palatul copiilor), tel.acasă: 099/63.18.24.
vicepreşedinte: Iustin-Daniel POP, n.16.04.1977, elev la Liceul teoretic Zalău.
Adresa: SFÂNTA VINERI, nr.22, bl.A11, sc.A, ap.6, tel.acasă: 099/61.54.92.
reprezentant al bibliotecii judeţene, secretar: prof. Gyorgy GYORFI, n.17.04.1964, absolvent al Facultăţii de matematică-fizică, Universitatea Timişoara.
Adresa (provizorie): Cartier BRĂDET, bl. P13, ap.3, tel.serviciu: 099/63.20.07 (Biblioteca judeţeană).
reprezentant al fundaţiei pentru tineret: Vasile IANCHIS, n.21.02.1959, absolvent al Facultăţii de jurnalistică Bucureşti.
Adresa: Cartier STADION, bl.D88, ap.15, tel. serviciu:099/61.22.71- (Fundaţia pentru tineret)

Poşta redacţiei

o **Adrian Avel & Rareş Szeitz** (Adjud) - Sper că "înfrigurarea" nu vi se va transforma în îngheţ săptămîna viitoare cînd veţi primi prin poşta redacţiei "critica asupra stilului" solicitată. Oricum şi noi ne bucurăm de binefacerile scrisorilor voastre, aşa că sîntem chit.

o **Tudor Gabriel** (Bucureşti)- De acord aproape cu tot ce-ai scris în scrisoare, mai puţin chestia cu Asimov care poate (pentru mine) să mucegăiască liniştit lîngă Sandra Brown. Despre povestiri un răspuns mai detaliat săptămîna viitoare.

o **Sorin Burduşel** (Bucureşti)- Am transmis scrisoarea ta la Departamentul Difuzare pentru a-ţi remite numerele lipsă (în limita disponibilităţilor). Pentru abonament adresează-te **Rodipetului.**

o **Bâtă Bogdan** (Constanţa) - Acelaşi răspuns.

o **Neagoe Radu** (OP9-CP20 0300 Piteşti) caută JSF nr 10, 17, 30-35,40 şi numere din CPSF mai vechi decît 468, precum şi numerele 473,484,496,498.

o **Balaban Marina** (Galaţi) - Premiul a constat în publicarea lucrării în revista SALUT.

o **Pop Aurelian** (Maramureş) - Am dat scrisoarea departamentului difuzare.

o **Apetrei Nicolae** (Braşov) - Simpatici dragonii, dar vrem ceva pe specificul revistei. Treci pe la cenaclul BRAIN pentru lămuriri.

o **Coman Marian** (Brăila) - Rişti să cîştigi premiul pentru cel mai fidel corespondent şi s-ar putea să primeşti şi desenul pe care ni l-ai solicitat. Dacă ai mai fi lucrat puţin pe text ar fi ieşit, poate, ceva. Dacă ne întîlnim la Quasar discutăm. Aştept caricaturile pe care le-ai promis.Ultimul desen e mişto, ai grijă unde faci copiile nu prea au contrast.

o **Barta Kinga** (Mureş) - Aştept proza.

o **Ovidiu Ruţă** (Cluj) - Proza pentru numărul euROVcon e sub nivelul tău. Aştept ceva inedit sau traducerea unei povestiri ce a apărut deja. Ce zici de Nada?

o **Titus Udrea** (Craiova) - Sper că nu ţi-ai pierdut răbdarea,dacă te-ai fi uitat atent prin revistă ai fi văzut că anunţul ţi-a apărut.Desenele par făcute la *normă*, de banda desenată nici nu mai vorbesc. Lucrează cu mai multă atenţie şi mai vedem. La celelalte întrebări găseşti răspunsul în numerele publicate anterior. Dacă nu găseşti înseamnă că au fost teribil de indiscrete.

o **Edward Nicolae** (Bucureşti) - Ai dreptate publicitatea euROcon-ului ar trebui făcută şi în alte reviste decît cele de profil, dar nu cred că alte publicaţii ar face publicitate gratuită. Taxa e ***de participare***, deci inclusiv pentru expoziţia de carte.

o **Timan Marius** (Bucureşti) - Preţul unui abonament este de 460 de lei / lunar.

o **Pene Iulian** (Bucureşti) - Facem şi numere în colaborare cu cenclurile din ţară, de fapt toate numerele JSF -ului sînt făcute în colabrare cu acestea. Am publica adresele personalităţilor sf din ţară, dar asta se poate face numai cu permisiunea lor.

PROGRAM:

SF-ul românesc şi ştafeta generaţiilor
Ştiinţa magiei şi magia ştiinţei, moderator - *Adrian Păruţ*.
Despre OZN-uri şi paranormal moderatori - *Florin Gheorghiţă* şi *Peter Leb*
Între valul anilor 80 şi valul anilor 90
Lansari şi relansări de carte
Videotecă
Expoziţii de carte şi grafică
Concurs muzică electronică

QUASAR

JURNALUL S.F.
Premiul Convenţiei Naţionale de SF 1993
Editat de : INTACT

COLECTIVUL DE REDACŢIE :
Adrian BĂNUŢĂ *(Redactor şef)*
Dan MERIŞCA, Nicolae C. ARITON, Ionuţ BĂNUŢĂ, Ovidiu BUFNILĂ, George CEAUŞU, Cristian IONESCU, Cătălin IONESCU, Mihai Dan PAVELESCU, Dan POPESCU, Petrică SÎRBU *(Redactori)* Marian IRIMIA *(fotoreporter)*

ADRESA REDACŢEI :
Şoseaua Bucureşti-Ploieşti, nr. 25-27, sector 1, Bucureşti.
Tel. 3127135, 3129366, 3129945

Răspunderea materialelor informative revine autorilor.

TRANZITORIU SCIENCE-FICTION

1. Desigur, nu-i putem neglija literaturii de anticipaţie o oarecare valoare formativ-educaţională, stindard ce a fost cel mai mult fluturat în ultimii ani, pentru a camufla oarecum îndrăzneala acestui gen atît de contestat şi gustat. Această caracteristică era puţin falsă, sau poate doar neconcludentă. De fapt, SF-ul nu se defineşte doar prin asta. Haideţi să considerăm anticipaţia ca o formă de tranziţie. O să vedeţi cîte implicaţii apar. Aşadar, SF mediator, atenuant. Tunel lin spre o lume, pe care o ghicim curată şi nichelată, automatizată, dar tocmai de aceea, dinspre ea adie o pală de vînt îngheţat şi de multe ori, nu ne putem stăpîni un fior rece. Sigur, cînd spunem atenuant, nu înseamnă neapărat că SF-ul este roz şi moale, ca o pernă de puf. Dimpotrivă, de cele mai multe ori, problemele pe care le ridică ni se înfig direct în coaste. Atunci, în aceasta constă de fapt funcţia pe care i-o dăm (şi s-a mai spus) de a ne familiariza într-un fel cu lumea ce se întrevede la orizont. Şi, de ce să n-o recunoaştem, de multe ori, reuşeşte admirabil. De pildă, copiii n-au fost din cale-afară de uimiţi la primele contacte cu diverse jocuri electronice, pe calculatoare. Extrapolînd, putem afirma că un bun cititor de SF nu va rămîne niciodată absolut stupefiat dacă în faţa lui ar ateriza un OZN sau dacă, să zicem, s-ar pomeni subit în alt timp, ori într-o lume paralelă. Exemplele sînt multe, nu asta e cel mai important.

Ceea ce ni se pare tulburător, este că science-fictionul încheagă, pe nesimţite, în noi, matricea unei lumi viitoare. Fenomenul îşi depune încet sedimentele constructive în infrastructurile noastre. Transmiţîndu-se din generaţie în generaţie, evident, vom fi proprii materializatori ai acestor vise.

2. Privind din alt unghi, mai descoperim ceva. Valoarea de avertisment, de semnal de alarmă. Multe lucrări valoroase de acest gen au fost oprite şi retrase din start, pentru caracterul lor prea sumbru. Deci SF mlăştinos, ceţos (formulări Lucian Merişca). S-a spus: nu acesta e viitorul nostru. De acord, dar pentru a putea evita astfel de variante, trebuie să le cunoaştem mai întîi. Clar, SF-ul nu îşi propune să ne ofere o reţetă exactă, în virtutea căreia, eliminînd substanţele nocive, preparăm una perfectă. Nu, anticipaţia încearcă să ne ofere un posibil model de viitor, invitîndu-ne la serioasă meditaţie.

3. O altă dimensiune, scoasă forţat în faţă, alături de valoarea educaţională şi cea a luptei pentru pace, era capacitatea SF-ului de a combate misticismul.

Daniel BOTGROS

Un exemplu: antologia de la fosta Editură Politică, „Nici un zeu în cosmos". Antologarea, în sine, e foarte bună, cuprinzînd şi superba nuvelă a lui Gerard Klein „Sub cenuşi". Însă, mai apar şi lucrări (şi aici voiam să ajung) în care acţiunea de demolare a concepţiilor religioase capătă dimensiuni forţate.

Astfel, în proza lui Ilia Varşavski, eroul principal, istoric, călătoreşte în trecut, în căutarea lui Hristos. Negăsindu-l şi comportându-se inconştient aidoma personajului căutat, ajunge să fie considerat el însuşi Hristos, spulberînd astfel, pe cale SF, unul dintre motivele cele mai persistente în conştiinţa omenirii. Nu putem nega valoarea artistică a prozei, însă soluţia nu este una dintre cele mai fericite. Oricum, aceste efecte secundare ale SF-ului sînt totuşi pale, comparativ cu reala sa valoare.

4. Depăşind rînd pe rînd tehnicismul, didacticismul, ce guvernau nestingherite, epurăm încet-încet anticipaţia de ceea ce o îngreunează, şlefuind-o şi dîndu-i sclipiri clare, diamantine. Este vizibilă tendinţa de a apropia din ce în ce SF-ul de bariera literaturii main-stream şi de a o confunda, în final cu aceasta. Implicit, chiar termenul de science-fiction ni se va părea depăşit. Vom mai numi în vreun fel noua literatură şi artă, rezultate, sau îi vom da un generic comun? Dizolvarea în literatura mare se pare că a şi început. A se vedea Mircea Cărtărescu şi pe alocuri, Nedelciu. Sau Mihail Grămescu, care deşi e un scriitor de anticipaţie, penultimul său volum e un amestec interesant şi chiar prozele pe care le putem „acuza" de anticipaţie, sînt şi ele mixte, deci de un SF firav despărţit de main-stream. Există aici oare pericolul de a se destrăma definitiv literatura de anticipaţie, condamnată la a fi perfect solubilă în literatura mare? Probabil nu, anticipaţia menţinîndu-şi statutul ei aparte. Însă poate nu e nimic rău în a o elibera de „stigmatul" (pentru unii) care i-a fost aplicat, introducînd-o direct în volumele de povestiri cu literatură main-stream. Distincţia e mai puţin vizibilă şi apropierea mai netă. Dealtfel, e logic ca un sistem literar să funcţioneze trecut – prezent – viitor. E legitim atunci să ne punem întrebarea: ce fel de literatură va exista în viitor? Ce aplicabilitate va avea ea? Cum o vom numi? De ce structuri, de ce linii de forţă va dispune? Incluzînd aici, în afara literaturii clasice şi a SF-ului, toate genurile experimentale, ce va ieşi din această mixtură? Vor rămîne ele de sine stătătoare, sau se vor constitui într-un veritabil conglomerat, născător de o literatură cu totul nouă? Sînt acestea provocări paşnice care, desigur, vor duce la un progres.

5. Revenim la prima idee, cea a unui SF de tranziţie. Nu putem avea pretenţia că lumea viitorului va fi neapărat exact aşa cum ne-o descriu lucrările de anticipaţie. Fi-va ea oare imaculată, sceptică şi, totodată, fadă, sau, dimpotrivă, cenuşie, nămoloasă? Vom renunţa definitiv într-un viitor îndepărtat, la tehnologia pe care o deţinem, revenind la rădăcini? SF-ul ne oferă imediat un set de variante posibile. Vom împinge civilizaţia tehnică pînă la apogeu? Din nou anticipaţia se dovedeşte promptă. Dacă n-ar fi existat, bunăoară, opera unui Jules Verne, care ar fi fost impactul asupra noastră al televiziunii, submarinului nuclear, călătoriei spre Lună etc.? Fireşte, cu totul altul. Trecerea s-a făcut mai lin, eram preveniţi.

6. Aşa cum am mai arătat, pentru caracterul de tranziţie al SF-ului, avem două direcţii importante: una în planul direct al civilizaţiei (jucînd rolul de mediator cu viitorul iminent), iar a doua, în planul strict al literaturii.

Considerăm semnificativă apropierea literaturii de anticipaţie de literatura main-stream, aceasta nu înseamnă, însă, a le confunda, ci, probabil, tot un fel de tranziţie. În acest context, de ce nu glisarea main-stream-ului spre SF? Există şi astfel de exemple. Aşadar, toate drumurile duc la SF? Ar fi pripit să afirmăm acest lucru.

Revenind la întrebarea iniţială, ce se va întîmpla cu literatura viitorului? Va exista perpetuu o literatură de anticipaţie şi una mare? Ele vor supravieţui separat, sau se vor amesteca, rezultatul fiind ceva cu totul nou? Viitorul şi literatura viitorului ne aşteaptă.

CITIŢI ÎN NUMĂRUL VIITOR
- GÎNDURI ASUPRA POVESTIRII de URSULA K. LE GUIN

TIPARUL EXECUTAT LA TIPOGRAFIA
INTACT

Director administrativ:
Titus GUVIR
Tehnoredactare computerizată
Adrian BĂNUŢĂ
Ionuţ BĂNUŢĂ
Culegere:
Luiza PĂDUREANU
Doina PREOTU
Mihaela IVAN
Corectură:
Mihaela VANEA
Montaj offset:
Daniel STĂNICĂ
Mariana SEBE
Silvana GREERE

JURNALUL S.F.
este tiparit în Catalogul Presei la poziţia 2.123.
Abonamentele se pot face la orice oficiu RODIPET.
Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET SA
PO BOX 33-35, telex 11895
Telefax 3120432
Bucureşti - România
Piaţa Presei Libere nr. 1.

Acest săptămînal face parte din reţeaua naţională a publicaţiilor
JURNALUL ®
Director:
Dan DIACONESCU
Redactor şef:
Marius TUCĂ

MIROSUL FRICII

MIHAIL GRĂMESCU

1 Cîmpia caroiată de arăturile diferit orientate. Casa, cu trei etaje, izolată în mijlocul cîmpului. Îngrăditura de beton. Ghereta soldatului de la poartă. Automobilul din curte. Parcul împrejmuit cu plasă de sîrmă. Pădurea roşie de stejar. Vîjîitul monoton al aerului înălţimilor. Cerul albastru. Soarele. Din nou cîmpia ajurată. Casa. Gardul de sîrmă descriind un ocol vast cît întreaga rezervaţie. Iarba înaltă. Ochiul de apă. Trestiile de pe mal. Broasca sărind. Cercurile de unde tremurînd. Un nufăr. Apa deschizîndu-se într-o căutătură oarbă. Mirişte.a.

Şi pe mirişte, iepurele mare, cenuşiu, ridicat pe labele dinapoi să-şi roadă ghearele.

Iepurele. Aerul ţiuie sfredelitor.

Iepurele. Vîntul vîjîie ascuţit.

Căpăţîna iepurelui.

Iepurele încremenit. Aude vîjîitul din înalt. Orice iepure aude vîjîitul, dar iepurii fug, pe cîtă vreme iepurele ăsta rămîne încordat, neclintit, cu laba ridicată la bot.

Iepurele mare şi cenuşiu s-a oprit din rosul ghearelor. Îi cresc repede şi îl împiedică la fugă. Incisivii grăbiţi nu mai toacă materia cornoasă. Incisivii puternici, mai lungi de un deget. Ochii întunecaţi se plimbă opaci asupra lizierei pădurii roşii. Cealaltă labă frămîntă argila udă. În zori a plouat.

Ceva ţiuie în înalt, apropiindu-se, căzînd.

Iepurele nu-şi mai roade ghearele. Buza de sus i se ridică într-un rînjet. Labele se contorsionează, crispate, proiectînd afară ghearele arcuite ca nişte pumnale. Osul erectil ţîşneşte din teaca abdomenului, zvîcnind. Ochii neclintiţi cuprind un orizont larg.

Cerul albastru. Punctul prăbuşindu-se din înalt. Aripile strînse pe lîngă trupul fusiform. Clonţul coroiat. Ghearele. Ca nişte pumnale.

Unghiul vizual al păsării se îngustează. Imaginile marginale se estompează din pricina apropierii. În ultima clipă iepurele devine invizibil, întrînd în unghiul mort al ochilor răpitoarei. Dar imaginea lui e păstrată de forul interior. La viteza cu care vulturul cade, parametrii nu au cum să se modifice. Ghearele se încleştează să înşface. Clonţul loveşte.

4 În imaginea din ochii rozătoarei, vulturul creşte vertiginos. Dar cînd pasărea ajunge peste el, timpul îşi încetează curgerea. Ultima fracţiune de clipită se extinde parcă în infinit. Şi iepurele se rupe din nemişcare. Cu o viteză extraordinară, trupul cenuşiu se destinde într-un salt lateral, bustul se torsionează, gustul ascuţit umple gura, excită glandele salivare din gingii. Cu balele curgîndu-i, iepurele se răsuceşte prin aer. Vătuiul de peste cinci kilograme se desprinde din mocirla mirişti într-un salt spre înalt. Incisivii necruţători se înfig în pieptul şi gîtul răpitoarei. Ghearele labelor din spate scurmă în abdomenul păsării, sfîşiind.

Cele două animale se prăbuşesc, rostogolindu-se. Sub apăsarea incisivilor ascuţiţi, osatura gîtului trosneşte. Capul vulturului se frînge, dîndu-se pe spate. Aripile filfîie neputincios. Picioarele zvîcnesc în gol. Din ciotul gîtului împroşcînd sînge, scapă un cîrîit stins.

Iepurele, încălecat peste cadavru, sfîşie, cu botul plin de pene, bucăţi mari de carne, mişcînd sacadat şi energic din fese, scurmînd cu ghearele extraordinar de lungi în trupul din care viaţa s-a scurs în pîlpîieli intermitente.

2 Damian îşi desprinse ochiul de pe vizorul lunetei. Îşi şterse îndelung pleoapele roşii cu pumnii strînşi, oftînd din greu.

– Ei, doctore, ce părere aveţi? îl întrebă Leonov.

– Uluitor, murmură Damian, apăsîndu-şi încă pleoapele obosite. Haide, însă, înăuntru. Mi s-a făcut frig.

– Da, confirmă celălalt. După atîtea ore de nemişcare, te cam ia frigul.

Cei doi bărbaţi, cu parpalacele strînse pe ei, se îndreaptă cu paşi şovăitori către uşa terasei. Din prag, se întorc să mai arunce o privire în urmă, spre terasa cu lunetele întoarse acum cu obiectivele în jos. Cu toate că nu e mai mult de ora şase, soarele stă să apună. Razele oblice şi însîngerate ale astrului nu mai au suficientă forţă să încălzească emisfera pregătindu-se de iarnă, aşa încît frigul a devenit tăios. Deşi în laborator nu se făcuse focul, lor, venind de afară, li se păru îngrozitor de cald.

– Ia spuneţi-mi, reluă bărbatul scund, cu început de chelie, nu doriţi un ceai, o cafea, un coniac, ceva?

– Nu. Mulţumesc, răspunse Damian. Aş prefera să mergem undeva să mîncăm. Mi-e foame.

– Desigur. Numai că avem ceva drum de făcut pînă în sat, chiar şi cu maşina. Iar aici nu vă pot servi cu nimic. La ora asta, cantina s-a închis.

– Nu te formaliza, dă celălalt din mînă. Să mergem. Restul detaliilor mi le vei furniza pe drum. Oricum, eu nu mai pot întîrzia, fiindcă mîine sînt aşteptat în capitală, să dau raportul.

În vreme ce Leonov încuie uşa Centrului Experimental şi porneşte maşina, Damian mai face un tur împrejurul clădirii. Cercetează cu ochi critic ghereta soldatului, care ia poziţie de drepţi, şi firma roşie de deasupra intrării.

– Ar trebui pusă o placă mai mare, îşi dă cu părerea, lăsînd capul într-o parte şi mototolind la spate mănuşile fine de căprioară.

– Acum nu mai are nici un sens. În cîteva luni am terminat, şi altfel zona asta nu prezintă un interes deosebit. O să rămînă aici un simplu centru de urmărire, cu un portar şi unul sau doi tehnicieni.

– Mda... zice celălalt, urcînd în maşină şi trîntind portiera de cîteva ori pînă să se închidă. Ai dreptate.

3 – Deci, cîte doze spuneai că li s-au injectat? întreabă Damian, încercînd să-şi cureţe cu talpa uneia dintre cizme noroiul de pe cealaltă.

– Ăstora una singură. Prenatal, răspunde Leonov, nedesprinzîndu-şi ochii de la drumul desfundat, cu hîrtoape, scos la iveală din neant de farurile slabe ale maşinii.

– Şi, după aceea, i-aţi lăsat tot timpul în semilibertate? se interesează Damian.

– Da. I-am ţinut sub observaţie fără să intervenim.

Cei doi rămîn tăcuţi fiecare cu gîndurile la ale lui.

– O să fie o bombă! exclamă Damian într-un tîrziu.

– Şi noi sperăm, răspunde Leonov.

– Deci, propune Damian, să recapitulăm, ca

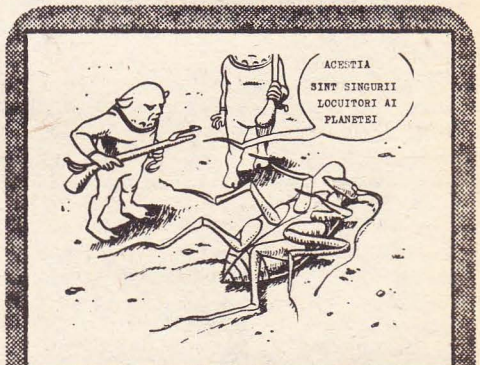

să-mi fie clar ce scriu în raport. După trei generații, cei injectați cu stimulentul A păstrează informația toată viața.

– Ba chiar o transmit ereditar. Mutația e persistentă. Adrenalina în exces le schimbă complet caracterul, ducînd la modificări morfologice și de nutriție...

– În ultimul timp, da. Cei din ultima generație sînt carnivori. Și ați remarcat cum se dezvoltă? Vătuitul de azi nu avea mai mult de șase luni. Iar cei de anul trecut au depășit douăzeci de kilograme. Însă nefiind decît a doua generație, sînt mult mai puțin agresivi. Ăștia tinerii, însă, sînt de-a dreptul feroci.

Lumina bordului cade pe figura ridată a lui Leonov dînd trăsăturilor un aer crunt. Damian îi scrutează profilul, încercînd să pătrundă taina de dincolo de masca blajină și conformistă a inginerului. Fiindcă ceva tot ascunde omul ăsta! Altfel ce ar căuta acolo, cu vechimea, experiența și vîrsta lui?

Dar el, Damian, ce caută acolo?

Ei, cu el e altă situație! El e în trecere. A fost trimis aici de cineva, cu un scop precis...

Și Leonov fusese trimis cu un scop precis.

Da, însă Leonov avea cîți ani avea, pe cîtă vreme el era tînăr. A venit, s-a uitat, a ascultat și acum pleacă. Îl așteaptă apartamentul confortabil în vila de la Șosea, catedra, studenții (în fiecare an tot mai puțini, din ce în ce mai puțini), funcția de răspundere.

– Auzi, Leonov, uite, abia acum mi-a dat prin minte, toate măsurile voastre de protecție sînt menite să protejeze rezervația de răpitori. Însă, în clipa asta îmi dau seama: ce măsuri ați luat să protejați mediul, exteriorul, de șobolanii ăștia turbați? Fiindcă, ia închipuiește-ți, te rog, ce s-ar întîmpla dacă o namilă din asta de douăzeci de kile, să zicem, ar da buzna într-o turmă de oi!

Leonov ridică piciorul de pe pedala acceleratorului. Mașina încetinește brusc, frînată de mocirlă. Inginerul răsuflă greu. Deschide gura să spună ceva, dar nu rostește nici un cuvînt, rămînînd așa, cu gura căscată și ochii scufundați în întunericul de dincolo de parbriz.

– Ce vrei să spui? întrebă Damian speriat. Adică nu ați luat chiar nici o măsură?

– Dar dracu s-a gîndit să păzească lupii de pericolul iepurilor! izbucnește inginerul ofuscat. Tovarășe Damian, am senzația că de data asta am dat-o-n bară.

– Nu știu, Leonov. Treaba ta. Te descurci... zice Damian, clătinînd din cap.

Tac amîndoi. Mașina saltă iar peste denivelările drumului de țară.

– Și nu știu dacă ați remarcat, dar parcă sînt făcuți să ajungă fiare de pradă! zice Leonov. Vă dați seama? Un răpitor cu salturi de patru-cinci metri, cu incisivi ca dălțile, cu o viteză de înmulțire...

– În direcția înmulțirii nu s-a semnalat nici o modificare? întreabă Damian îngîndurat.

– Din contră, răspunde celălalt. Ce mai una alta, o să fie prăpăd! Vînătorii sînt de obicei mai mici și mai puțin numeroși decît animalele vînate. De data asta, dacă au scăpat dincolo de țarcuri...

– Nu pricep cum de nu v-a dat prin cap nici unuia! murmură dezaprobator doctorul. Sînt animale de vizuină, sapă pe sub pămînt...

– Puterea obișnuinței, răspunde inginerul, „Micuțul iepuraș" are în mințile noastre o formă și un loc precis. Cum să te gîndești să te aperi de iepuri?

– După experiența nefastă cu Australia, unde tot „micuțul iepuraș" a pustiit un continent, ar fi fost cazul să fiți mai suspicioși.

– Trebuie pornită, fără întîrziere, o razie. Dacă au trecut dincolo de plase, e nenorocire!

4. Iepurele adulmecă vîntul rece al iernii. Își linge botul și gustul sîngelui închegat îi întărîtă foamea. Deși mănîncă tot timpul, foamea îl devoră neîncetat. Noua hrană i se pare volatilă. Organismul i-o asimilează într-o clipă. Nici nu isprăvește de înghițit ultima bucată că se și năpustește în căutarea altei victime. Cu ochii sticlindu-i roșii în noapte, veșnic hămesit, veșnic hăituit de foame, iepurele aleargă, alungat din spate de spectrul cumplit. Explodînd de energie. Bolnav de foame.

Întrezărește în zare o lumină. O casă, acoperită cu neaua iernii grele.

Străbate în goană distanța pînă la ea. Din întuneric, un cîine hămăie leneș. Apoi furios. Iepurele se aruncă din fugă asupră-i. Lătratul se transformă în chelălăit. Apoi în urlet.

În pragul casei apare un om. Asistă fascinat la luptă. Cînd iepurele uriaș prinde a mînca din cîine, omul se apropie, făcîndu-și cruce. La doi pași de fiară, aceasta ridică spre el botul picurînd de sînge. Omul îngheață. Un hîrîit adînc izbucnește din pieptul jivinei. Și omul, cu părul măciucă pe cap, o ia la fugă spre casă.

Ajuns dincolo de ușă, se lasă în genunchi, plîngînd. Un miros agasant i se degajă din straie. Un miros de vietuitoare hăituită.

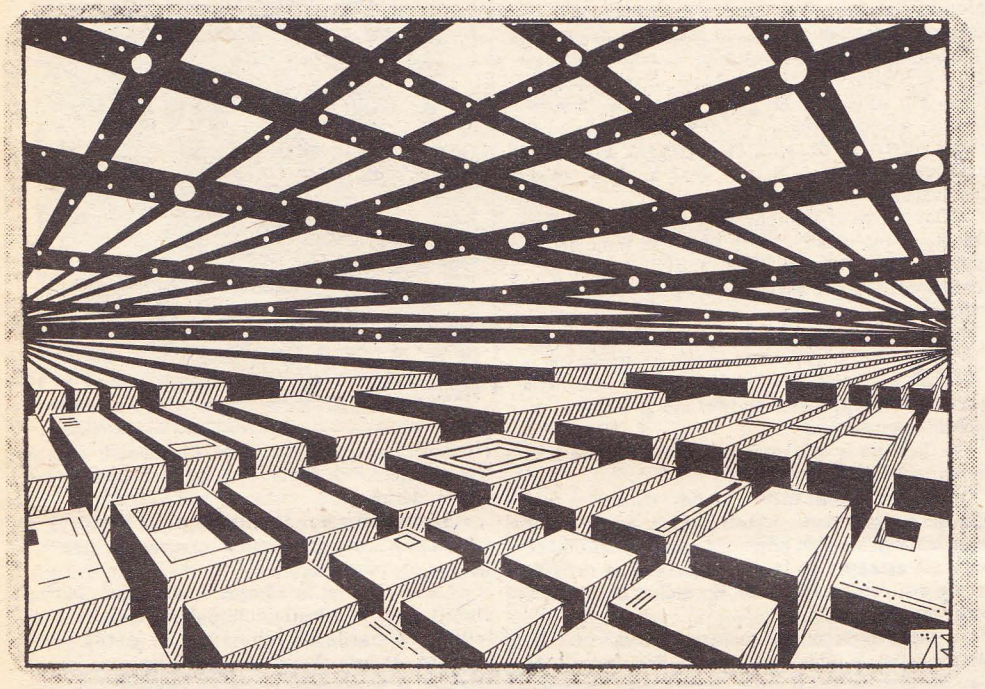

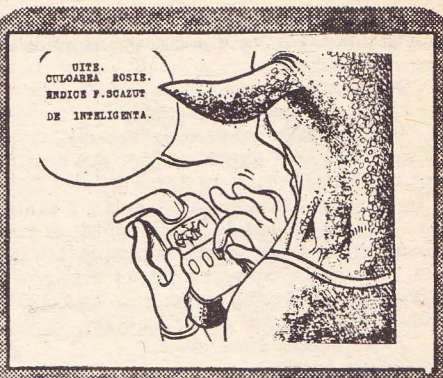

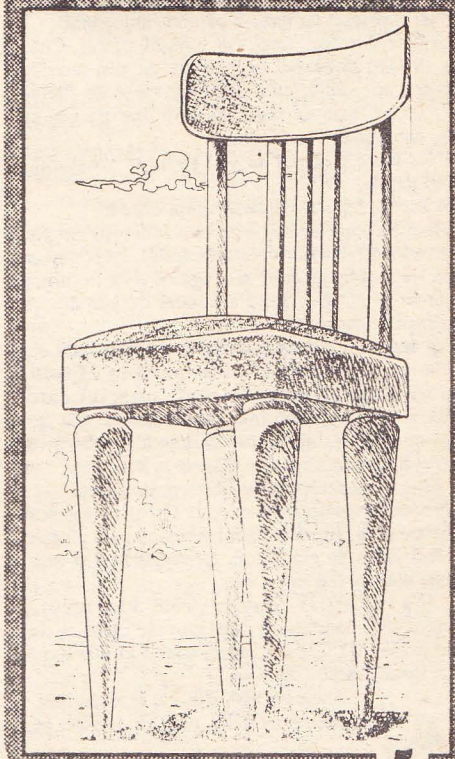

– Ce s-a întîmplat, Ioane? îl întreabă femeia, speriată.

– Nu s-a întîmplat nimic, femeie. Nu s-a întîmplat nimic. Du copiii la culcare, şi mîine să nu-i trimiţi la şcoală.

– De ce? întreabă femeia.

– Lasă... zice omul. Să nu-i trimiţi.

– Au dat lupii? întreabă femeia în şoaptă.

Omul tace. Apoi aprobă din cap, fără convingere. Cum să spună că „au dat iepurii"?

Se duce, clătinîndu-se, în colţ, la cantă. Încearcă să scape cu apă de mirosul scîrbos de care se simte impregnat, dar duhoarea persistă. Ia cana să bea, dar dinţii-i clănţăne pe ceramica rece.

Femeia a culcat copiii. Se întoarce lîngă el şi îl întreabă ce a văzut acolo, afară. Cine era?

– Dracu', răspunde omul ursuz.

Femeia nu insistă.

După măcelărirea cîinelui, iepurele flămînd dă tîrcoale grajdului. Calul fornăie. După zgomot, iepurele simte că are de-a face cu o pradă mare. Excitat, sare de colo-colo, căutînd o intrare. Excesul de adrenalină, stimulat de mirosul fricii omului din casă şi al animalului din grajd, îi dă frisoane. Prin limbă îi trec furnicături şi blana i se zburleşte pe spinare. Îşi înfige incisivii în lemnul putred al uşii, rozînd frenetic o gaură prin care să se strecoare dincolo, în grajd, la calul nechezînd de spaimă. Din casă răzbesc înjurăturile omului şi plînsetele cu sughiţuri ale femeii şi copiilor.

5. Vînătorul traversează dealul în diagonală, mergînd agale în urma cîinelui filînd prin zăpadă. Din loc în loc, animalul se opreşte, aşteptîndu-şi stăpînul. Amîndoi au un aer apatic şi oropsit. Două însingurări sub cerul cenuşiu.

Nici măcar descoperirea urmelor de iepure nu-i scoate din apatie. Îşi fac, parcă, o datorie de servici, cu plictiseală bolnăvicioasă.

Prin haina cu mîneca sfîşiată, frigul pătrunzător se insinuează nemilos. Vînătorul îşi suflă în mîini să şi le dezmorţească. Armei vechi îi clămpăne patul.

Ce vînătoare ciudată! Încă din zori, în sătucul în care-l lăsase cursa, nu întîlnise nici un om. Toată pustietatea părea lăsată pradă paraginii. Ici şi colo, gorgane uriaşe se ridicau pătînd imaculatarea zăpezii.

– Băi băiete, să ştii tu că ăsta-i Mama Iepurilor! i se adresă vînătorul cîinelui, ca şi cînd ar fi vorbit cu un om care să-l priceapă.

Cîinele îşi întoarse privirile cercetător către stăpîn, dar cum vînătorul nu mai adaugă nimic, animalul îşi zborşeşte iar nasu-n pămînt, amuşinînd.

Urmele duc spre unul din tumulii stranii. Cînd ajung la vreo douăzeci de paşi de el, din movilă răsare un cap rotund, cu urechi date pe spate. Ochii negri, iscoditori, se mută de pe cîine pe om şi invers, cercetîndu-i cu lăcomie.

– Ce mare e, fir-ar să fie! şopteşte vînătorul, ridicînd puşca.

Şi atunci, iepurele ţîşneşte drept către el.

Vînătorul, un vînător încercat, se fereşte un pic spre dreapta din traiectoria urecheatului, îşi scuipă-n palme, ia puşca la ochi şi trage. Salva de alice izbeşte în plin, smulgînd smocuri de păr alb şi bucăţi roşii de carne.

Dar iepurele e prea mare să cadă. Din încă un salt ajunge la cîinele culcat pe burtă în zăpadă. Incisivii lungi sclipesc în ceafa cîinelui care chelălăie prelung, zbătîndu-se să scape. Cu un impuls nestăpînit, vînătorul descarcă în plin şi a doua ţeavă. Iepurele icneşte. Cîinele urlă.

– Fir-ar al dracului să fie! izbucneşte omul.

Cîinele se tăvăleşte de durere. Omul se apleacă să constate rana. Jumătate din încărcătură l-a plesnit de la mai puţin de cinci paşi, peste pîntece şi bot. Jumătate din cap îi e carne vie.

– Mă, afurisit iepure! zice vînătorul, scobindu-se în bandulieră după cartuşe cu alice de calibru mare. Măi Grivei, tristă soartă ai mai avut şi tu pe lume, săracu' de tine.

Cîinele nu mai urlă, nu se mai zbate. Îl urmăreşte cu ochii plini de lacrimi pe

stăpîn cum încarcă arma. Vînătorul îl ţinteşte în cap şi trage. Animalul zvîcneşte scurt. Din dreptul ţestei spulberate se deschide un evantai de creieri şi sînge.

Ridicînd privirea, vînătorul surprinde o mişcare în dreptul gorganului. Doi iepuri uriaşi ţîşnesc spre el ca apucaţi.

– Mă să fie! mîrîie omul nemulţumit.

Vînătorul ridică puşca şi trage într-unul dintre ei, fără să-şi mai facă probleme că alicele de mistreţ vor ciurui, stricînd blana. Iepurele lovit se dă peste cap.

Dar celălalt îşi continuă cursa vijelios. Omul face un pas îndărăt, cu ochii măriţi. Iepurele este de-a dreptul imens.

Ajuns la cîţiva paşi, iepurele-i sare drept în piept. Doar gestul reflex, cu care vînătorul foloseşte arma ca pe o măciucă, deviază rozătoarea, care trece hîrîind pe alături, prăbuşindu-se în zăpada din spate. Însă odată atingînd pămîntul, fiara se răsuceşte ca turbată, aruncîndu-se asupra piciorului omului îngrozit. Sub fălcile puternice, glezna cedează, frîngîndu-se. Cu un muget de disperare, ridicînd arma cu amîndouă mîinile, omul zdrobeşte dintr-o lovitură ţeasta iepurelui. Dar în aceeaşi clipă, din stînga, un alt ghem monstruos de puf îl izbeşte, dezechilibrîndu-l şi trîntindu-l. Pleznind cu patul puştii în dreapta şi-n stînga, vînătorul încearcă, cu ultimele puteri, să se tragă înapoi de sub avalanşa de boturi cu incisivi tăioşi.

Dar mirosul insuportabil care se degajă îi răscoleşte măruntaiele. Mişcările i se înmoaie. Se lasă pe spate, vomînd. Cînd incisivii lungi îi perforează gîtlejul, se îneacă în sîngele podidindu-l, sufocîndu-l.

6. Neavînd printre ei decît un singur veteran, se strînseseră cu toţii împrejuru-i. *Şi ia zi, măi Pavele, cum a fost?* îl solicită unul din soldaţi, ardeleanul blond şi uscăţiv, cu pielea ca pergamentul.

– Păi nu v-am mai povestit o dată? se eschivează veteranul.

E un moldovean spătos, cu nas borcănat şi ochi vicleni. A făcut parte dintr-o patrulă, şi cît a fost vara de lungă s-a fîţîit prin zona potopită. Văzînd că oamenii aşteaptă să le mai istorisească o dată, prinde a-şi depăna amintirile, încercînd să găsească vreo secvenţă inedită.

– Iaca, tot locul era împînzit cu muşuroaie. Şi din muşuroaiele astea ieşeau buluc. Prin locurile de s-au împuiat, au ros şi coaja de pe copaci, au scurmat şi după viermi. N-a mai rămas nimica în urma lor.

Oamenii clatină din capete şi fac ţî-ţî.

– Şi, ia zi, nea, chiar aşa, vin la tine şnur, fără să clipească? întreabă un bucureştean oacheş, cam bătrîior, de fel de prin Ferentari, de care face toată compania garagaţă, strigîndu-l „Cioară!.

– Vin, bre. Vin buluc. Tu tragi întrînşii, şi lor nici că le pasă. Dacă nu-s destui trăgători şi ajung la om, te sfîşie de viu. O vreme a tot umblat zvonul că o să primim întăriri, că savanţii fac nu-ş ce soi de cercetări. Da' pîn' la urmă nu s-a ales nimic, şi acu două săptămîni cînd au roit, că o dată pe lună roiesc, probabil în legătură cu fătatu' iepuroaicelor, deci acu' f-o două săptămîni, ne-am pomenit potopiţi şi n-am mai făcut faţă. Atunci l-am pierdut pe Vlad. Băiat bun, Vlad ăsta. L-au mîncat iepurii...

Bucureşteanul face iar ţî-ţî şi dă din cap.

– Da, continuă moldoveanul. Ne prinseseră într-o poiană şi, pînă să ne ridice cu elicopterele, a fost iad. Că nimeni nu rezistă în prima linie mai mult de o zi, două. Că nu poţi sta popîndău toată vremea, să tragi în urecheaţi, fir-ar ei ai dracului, fără să te odihneşti sau să închizi şi tu ochii o clipă, ca omu.Acolo, dacă ai închis ochii, apoi nici că-i mai deschizi!

Soldaţii tac. Moldoveanul morfoleşte o bucată de pîine. Apoi continuă:

– Şi tot de atunci m-am molipsit şi de damful ăsta. Voi nu simţiţi cum miros? le întinde el mîna, spre exemplificare.

Vreo doi îşi apropie nasurile şi pufnesc.

– Da. E un miros scîrbos, de care nu mai

reuşesc să scap orice aş face. O duhoare de ţi se întorc maţele. Din pricina asta, te mişti toată vremea abătut, dărîmat...

Sirena alarmei îl întrerupe cu chiuitul ei ameninţător. Soldaţii se reped, care mai de care, să-şi ocupe posturile.

La început nu se zăreşte nimic. Apoi, într-un chiţăit de-ţi ia minţile, cîmpul se luminează de iepuri. Miriarde de iepuri vin în goană către trăgători. Armele răpăie. Mortierele lansează bombe brizante. Aruncătoarele de flăcări pîrjolesc.

Dar iepurii năvălesc mai departe. După cîteva ore, tancurile patinează pe cadavre. Cîteva au rămas părăsite în cîmp, nu se mai urnesc. Ţevile mitralierelor sînt roşii de cît s-a tras cu ele. Iar iepurii continuă să năvălească, infinit de mulţi. Din om în om, un miros insuportabil prinde a se răspîndi de-a lungul lanţului de luptători. Un damf greţos, insuportabil, făcînd ravagii în rîndurile trăgătorilor. Mirosul fricii.

7. Oraşul se scufundase în ceaţa înserării. Grupuri tăcute se strecoară de-a lungul zidurilor, cu timiditatea unor străini rătăciţi printre blocurile cenuşii. De cîteva zile nimeni nu mai aprinde lumina cînd se lasă seara, de teamă să nu atragă cu ea haitele dezlănţuite.

Pe terasa cafenelei, doi inşi vorbesc în şoaptă. Nimeni nu-i întreabă ce mai aşteaptă la ora asta, nici de ce nu pleacă, de ce întîrzie. Puţinii trecători circulă grăbiţi, cu frunţile aplecate.

– Multă vreme, spune unul din cei doi interlocutori, multă vreme, doctore. Omul a avut conştiinţa de specie dominantă pe planeta asta. Şi cîtă vreme a purtat convingerea că e de neînfrînt, chiar a fost aşa. Chiar dacă ieşea tăvălit rău, chiar dacă abia-şi mai tîra fiinţa zdrobită de sub dărîmături, în luptă cu fiinţe uriaşe, cu mamuţi şi balene, sau în luptă cu numere impresionante, cu

dacă abia-şi mai tîra fiinţa zdrobită de sub dărîmături, în luptă cu fiinţe uriaşe, cu mamuţi şi balene, sau în luptă cu numere impresionante, cu roiuri şi muşuroaie de insecte, să zicem, el a suferit adesea înfrîngeri, a pierdut bătălii, dar a purtat nestrămutată convingerea că va cîştiga Războiul. Şi sorţii victoriei au înclinat balanţa de partea lui. Dar iată că a venit clipa cînd omul a început să dea înapoi. Ne punem problema dacă sîntem, într-a devăr, specia privilegiată. Şi dacă ne punem această întrebare, înseamnă că ştim dinainte răspunsul, că am pierdut credinţa nestrămutată că sîntem cei mai buni. Cîştigătorii. Şi nici nu mai sîntem cîştigători. Am devenit, peste noapte, nişte animale printre celelalte. Nu mai sîntem regi. Am fost detronaţi. Privim împrejur şi realizăm, abia acum tremurînd de spaimă, cît este de mare Universul ce ni-l arogăm. Mirosim a frică. Şi concurenţii biologici, care ne simţeau şi ne recunoşteau pînă acum de stăpîni, percep mirosul ăsta nou pe care-l exhalăm, şi dacă pînă mai ieri nu aveau curaj să ne atace, astăzi sîntem la cheremul lor.

– Nu e prea tîrziu, răspunde celălalt. Mai avem vreme. Ar mai fi suficient timp. În trei generaţii, la noi poate chiar mai repede, stimulînd hormonii adormiţi de civilizaţie...

– Spui prostii! îl întrerupe cealaltă umbră. Ar însemna să ne sfîşiem între noi. Noi, fiecare în parte, nu însemnăm nimic. Civilizaţia noastră e totul. Sentimentul civilizaţiei ne-a dat puterea. Şi tot ea ne-o ia.

Tăcerea apasă o vreme ca un linţoliu funerar. Nu se aude nici un zgomot. Nu trece nici o maşină. Se spune că fabricile şi uzinele şi-au închis porţile. Prin pieţe, azi, nu s-a mai găsit nimic. Tarabele sînt deziluzionant de goale, nici un vînzător nu-şi mai strigă marfa. O neliniştе mută pluteşte-n aer.

– Ai ascultat la radio? întreabă cel căruia i se conferise atributul de doctor.

– Da, răspunde cealaltă umbră. Dar nu poţi pune preţ pe ce spun ăia. Vor să ne încurajeze, să nu dea ocazia panicii să se instaureze. Or, cînd se procedează aşa e cel mai catastrofal. Nici măcar străinătatea nu furnizează informaţii reale. Am prins Radio Moscova. Şi ăia încercau să muşamalizeze pe cît posibil. „Mici incidente ecologice"...

– Poate că, într-adevăr, s-a terminat. Poate că ăia de la Armată s-au descurcat. Cu tehnica şi tehnologia actuală...

– Nu. Nu cred. O victorie ar fi anunţat-o cu surle şi tobe, nu ratau ei ocazia să se bată cu pumnu-n piept.

De undeva, din întuneric, prinde să mugească o sirenă de fabrică. Apoi încă una. Peste oraşul aseadiat, corul sirenelor se înalţă ca de pe un vapor scufundîndu-se.

8 Muncitorii mobilizaţi de organizaţia sindicală aşteaptă grupaţi înaintea intrării în fabrică. Delegatul strigă prezenţa. Nu au răspuns convocării decît foarte puţini tovarăşi.

– Băieţi! ia cuvîntul tovarăşul director. Vă mulţumesc din suflet că aţi venit. Va trece pe aici şi o inspecţie de la Centrală, şi am fi căzut foarte prost dacă aţi fi lipsit şi dumneavoastră. Vă garantez, tuturor celor aflaţi de faţă, că vom aranja în aşa fel încît să vă luaţi fiecare cîte două recuperări pentru ziua de azi. Şi este inutil să vă mai asigur că toţi chiulangii vor fi sancţionaţi sever. Cei ce nu sînt aici, cu noi, vor avea absenţă nemotivată, care se trece în cartea de muncă şi se scade din vechime.

Directorul încearcă să fie volubil, dar oamenii rămîn ursuzi, cercetîndu-şi cu priviri critice armele improvizate la nimereală din bare, bastoane, ciocane şi alte piese grele. Gărzile patriotice fac grup separat, sub comanda tovarăşului Sofronie, îmbrăcat şi el în uniformă de căpitan de gărzi.

– Tovarăşilor din Gărzi, spune directorul, întocîndu-se spre Sofronie, li se vor înmîna cu semnătură cîte cinci gloanţe de război. Trăgătorii de elită vor primi cîte un întreg sector. Dar, tovarăşi, vă rugăm să nu risipiţi inutil muniţia. Precum ştiţi şi dumneavoastră, fiecare cartuş costă optzeci de lei şi şaptezeci şi cinci de bani.

– Da, spune tovarăşul Sofronie. Şi vă rugăm să păstraţi cartuşele trase. Răspundeţi pentru ele!

Directorul, cu ochii închişi, dă din cap aprobator.

Sofronie, trecînd printre rînduri, începe împărţirea muniţiei. Oamenii îl aşteaptă cu beretele în mîini. Sofronie aruncă în chipiu cele cinci tuburi aurite cu vîrf vineţiu, îşi bifează persoana în carneţel şi trece mai departe. În urma lui, cei ce au primit gloanţele îşi încarcă armele, făcîndu-le cu ocazia asta şi o ultimă revizie, dacă funcţionează uşor, dacă alunecă piesele componente, dacă au cătarea reglată şi aşa mai departe.

Din lungul străzii se aude un urlet.

– Vin, tovarăşe director! Vin! schiaună servil Ionescu de la Personal.

– Aud şi eu, Ionescule, că nu sînt surd! scrîşneşte directorul printre dinţi. Apoi tare, către salariaţi: Succes, copii! Sînt alături de voi!

Într-adevăr, tovarăşul director ţine şi el o armă în mînă.

Primii iepuri, mari cît cangurul, ţîşnesc în goană de la intersecţie. Văzînd oamenii strînşi în mijlocul străzii, virează în fugă, îndreptîndu-se către ei cu horcăieli şi chiţăieli sufocate, scrîşnind din boturile de care atîmă spume însîngerate. Cîţiva trăgători cu nervii mai slabi, apasă pe trăgaci fără ordin, şi fiarele se dau tumba una cîte una. Directorul, cu arma fumegînd, strigă uşurat „Ura," şi prompt, cîteva voci neconvinse îi răspund „Ura", dar strigătele se sting imediat.

Sofronie spune tare, să fie auzit şi de cei de pe trotuarul celălalt, că, după terminarea muniţiei, cei ce se mai simt în stare să tragă, pot veni cu cartuşele trase să mai ia un set. Dar să fie pregătiţi, fiindcă muniţia nu se acordă decît nominal, pe baza buletinului şi legitimaţiei de servici vizată la zi. Tovarăşul Sofronie rămîne deci, mai departe, acolo, în mijlocul străzii, lîngă lăzile cu muniţii, în mîna dreaptă cu un carneţel şi un pix cu pastă de trei lei douăzeci şi cinci, cu stînga ţinîndu-şi arma de ţeavă în poziţia „la picior".

Cînd începe năvala propriu-zisă, surpriza e atît de mare încît cele două sau trei salve trase în plin rămîn fără nici un rezultat, fiindcă turma de iepuri nu încetineşte nici o clipă, năpustindu-se asupra muncitorilor al căror cordon se rupe sub presiunea fantastică a puhoiului de ghemuri întărîtate.

9 Vîrtejul îl prinsese pe mijlocul străzii. Se aflase în primul rînd, şi cînd cei din spate cedaseră, el avusese o clipă de ezitare. O singură clipă. Dar atît a fost suficient să rămînă singur, înconjurat de puhoiul năvălind.

Şi atunci, spaima i se transformă în furie. Simte pe limbă un gust iute, cum e cel al curentului electric, cînd încerci o baterie, dacă e încărcată.

Ochii i se aprind. Umerii se îndreaptă într-un gest mîndru. Ridică ranga cu amîndouă mîinile şi izbeşte. Sub oţelul greu, craniile rotunde se sparg, scrîşnind din oase, împroşcînd cu sînge.

Sîngele îi face sete. Izbeşte iar, şi observă cu uimire că ochii animalelor se strîng, clipesc în clipa supremă, trădînd din partea lor frică. Se tem, deci. Totuşi se tem.

Năvala se înpotmoleşte de el, îl ocoleşte, făcînd un pas în lături, scurgîndu-se prin dreapta şi prin stînga lui. Dar el, cuprins de o furie de nedescris, înaintează pas cu pas, asemeni biciului lui Dumnezeu, semănînd cu dărnicie Moartea.

Din cutele memoriei confuze, îi parvin nişte versuri, pe care le declamă printre icnete, cu glas mare, rotînd mereu ranga să rupă, să-şi facă pîrtie, să ucidă.

...„Mai bine dracu te tocmească
La iepurii din lad păstor"...

Privit de sus, de la ferestre, strecoară în inimi o sămînţă de speranţă.

– Dumnezeu să te binecuvînteze, voinicule! îi strigă Florica, de la Magazia de Materiale, uitînd cu totul de şeful de secţie, aplecat şi el peste pervazul ferestrei, să vadă minunea.

Înaintînd din greu prin masa vie, îşi face loc cu maiul teribil de metal, recitînd în gura mare ca disperatul:

„Spun unii că-l văzu-n devalmă
Prin văi cu iepurescul trap
Încălecat, ca Statu-Palmă,
Pe jumăta de Iepur Şchiop!"

– Aşa, băiete! strigă şi tovarăşul Director. Trage-i tare! Pe luna asta eşti premiat, pe cuvîntul meu! Cum îl cheamă pe flăcău? întreabă, întorcîndu-se spre Ionescu, de la Personal.

– Nu ştiu exact, tovarăşe Director. E unul dintre noii angajaţi. O să mă uit în registru.

– Uită-te Ionescule, uită-te! spune tovarăşul Director, întorcîndu-se către fereastră.

În stradă, nebunul urlă acum, zîmbind cu gura pînă la urechi într-un rînjet strîmb, de-ţi dă fiori prin şira spinării cînd îl vezi:

„Dar n-o da dracul să-l întîmpini
Prin flăcăratele otrepuri
Or prin însîngerate cîmpini
Trecînd cu oastea lui de iepuri!" *)

În acest moment, ranga îi scapă din mîini, zburîndu-i peste umăr. Puhoiul mai întîrzie o secundă, ţinut parcă în loc de căutătura lui sîngeroasă, dar cînd, cu un urlet sălbatic, omul se repede, cu spume la gură, să izbească, să sfîşie, să muşte ca o fiară, animalele tabără pe el din toate părţile.

„Păcat că sîntem atît de puţini", îi trece prin minte.

Un trup îmblănit îl izbeşte puternic în umăr, trîntindu-l. Apucă, în învălmăşeală, două gîturi, şi izbindu-le capetele rotunde unul de celălalt, se împroşcă de creierii care-i ţîşnesc drept pe faţă. Durerea, ca un pumnal înfipt în spate, îl face să se zvîrcolească zdrobind cu pumnul, sfîrtecînd cu unghiile. Dar e deja acoperit de trupurile pufoase, ce sfîşie din el cu furie. „Păcat că sîntem atît de puţini", îi trece prin minte, în vreme ce glasul i se mai ridică o dată, peste chiţăitul şi fornăitul străzii năpădite:

„Mai bine dracu te tocmească...
La iepurii... din lad... păstor..."

După care se lasă tăcerea. Una cîte una sirenele amuţesc şi ele.

**) Păstor la iepuri – Tudor George, din volumul „Ţara migrenelor".*

Gordon Van Gelder &
Editorii NYRSF

Oliver Stone şi Viitorul

sau

S-ar putea să greşesc

Nu! Nu am intenţia să deconstruiesc prima încercare de TV-cyberpunk, „Wild Palms", ci doar să vă zic că o apariţie din această mini-serie de patru părţi, m-a pus pe gânduri.

Co-producătorul show-ului, OLIVER STONE, (director de film la **JFK** şi **PLATOON**) apare pe ecran, printre personaje. Scurt. Un reporter îl întreabă ceva de genul „Oliver, cum te-ai simţit când teoria ta asupra asasinării lui JFK s-a dovedit corectă?".

În **Dave,** figura se repetă. **Dave** este un film făcut într-un stil Capra-contemporan despre o sosie Prezidenţială scoasă-n faţă când Preşedintele nu se simte bine. Dl Stone apare iar, scurt, dar de data asta el este cel care se adresează reporterului. Cu „poţi să mă crezi nebun, dar sunt convins că omul ce apare ca Preşedinte nu este adevăratul Preşedinte".

Spectatorii o tratează ca pe ceva nostim. Eu însă, văzând cele două scene la diferenţă de doar câteva săptămâni, am fost atras de faptul că în nici una dintre ele nu există vreo sugestie că dl Stone ar putea să **greşească.**

SF-ul i-a determinat pe oameni să creadă – cel puţin de vreo 50 de ani încoace – că principalul lui ţel este cel de prezicere a viitorului. Contribuţiile lui Hugo Gernsback la tehnologia radarului, faimoasa soluţie a lui Cleve Cartmill pentru fabricarea unei bombe atomice, postulatele lui A.C.Clarke referitoare la sateliţi sunt doar câteva dintre exemplele clasice citate atunci când cineva doreşte să discute rolul de prognosticant al SF-ului.

Ei, eu nu cred că domnul Stone încerca să prezică viitorul în vreuna din cele două scene. Dar o altă apariţie din **Dave** mi-a atras atenţia chiar din acest punct de vedere. După ce sosia începe să-şi joace rolul de Preşedinte participând la diverse evenimente mondene, într-o vizită la o fabrică de automobile, actorul--Preşedinte încearcă o pereche de mănuşi care controlau o pereche de braţe mecanice numite... „waldoes". (numite aşa după numele folosit pentru ele pentru prima dată, de Robert Heinlein, în „Waldo" n.t.) Eu zic că această scenă a fost o plecăciune conştientă a cineaştilor către un scriitor de SF, pe numele lui Robert Heinlein.

Şi pe drumul spre casă, am tot sucit pe toate părţile căile în care viitorul lui Heinlein i-a dat acestuia dreptate.

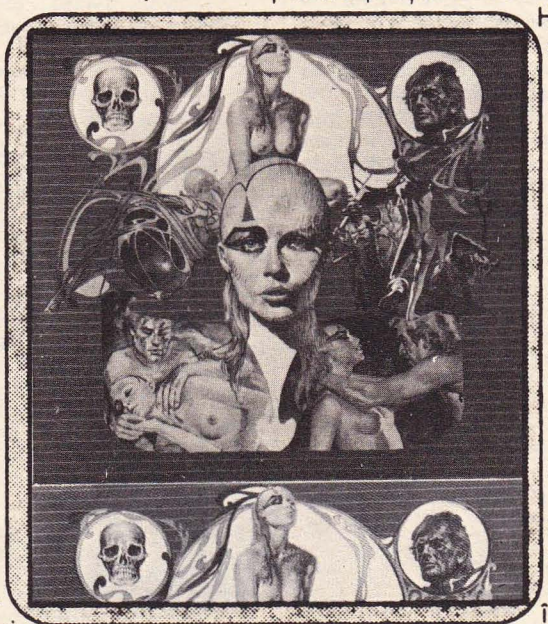

***KITTY** aproape să izbucnească precum o furtună când am sugerat că probabil autorii ale căror lucrări vor mai fi discutate şi piraterizate peste trei sau patru decade sunt autori netemători să lase timpul să le probeze predilecţiile.*

Bineînţeles, s-ar putea să mă înşel.

Şi după cum a zis un alt personaj din „Wild Palms", dacă mă înşel, sunt sigur că nu voi fi lăsat să uit.

Traducere şi adaptare
Dan POPESCU

„Suntem cu toţii de acord că noi, toţi, suntem interesaţi în ridicarea nivelului dezbaterilor din domeniul ficţiunii fantastice; SCIENCE FICTION-ul, FANTASY-ul, HORROR-ul, au o lungă tradiţie de slab-concepute, slab-executate, aiurite, condescendente texte nefolositoare trecând drept critică".

Dorind să schimbe această tradiţie, **THE NEW YORK REVIEW OF SCIENCE FICTION** apare de aproape şase ani, lună de lună, oferind cititorilor săi articole teoretice (cum n-am prea văzut pe la noi) recenzii, pastile şugubeţe dar cu iez amărui, liste de cărţi ce merită să fie citite (istorie, filosofie,astronomie, bucătărie, geologie, fizică, literatură main-stream, muzică, show, business... – în fond F & SF & H – iştii sunt şi ei tot oameni iar F & Sf & H-ul nu s-ar putea hrăni multă vreme doar din propria-i substanţă).

Staff-ul şi colaboratorii actuali sunt listaţi în reclama alăturată. Cititorii, cam o mie (că atâta este tirajul uzual

N.Y.R.S.F.

al revistei) nu sunt listaţi pentru că necunoscându-i pe toţi, nu vrem să facem discriminări publicând liste incomplete.

Se publică tot ceea ce este interesant, informat şi bine argumentat. Chiar dacă este contrar opiniei redactorului şef, Gordon Van Gelder, sau dacă „deranjează" pe altcineva din staff. „Critica ar fi murit cu milenii în urmă (ba chiar mai înainte, completăm noi) dacă fiecare ar fi fost de acord cu ceilalţi", scrie Gordon Van Gelder în editorialul numărului 64/decembrie 1993, continuând cu „Nici un alt comentariu la adresa N.Y.R.S.F. nu-mi este mai drag decât cel al lui Peter Nicholls din **Encyclopedia Of Science Fiction:** «există ceva iritant pentru toată lumea»"

Relaţii referitor la abonament şi publicitate în N.Y.R.S.F. la
Dan POPESCU tel. 093/615685
(SIGMA - Piatra Neamţ)

The New York Review of Science Fiction

FEATURES BY

Kathryn Cramer • John Crowley • Samuel R. Delany • Gwyneth Jones • Dave Langford
Ursula K. Le Guin • Brooks Landon • Debbie Notkin • Susan Palwick • Alexei and Cory Panshin
Frederik Pohl • Charles Platt • Jessica Amanda Salmonson • Joan Slonczewski • Brian Stableford

REVIEWS BY

Greg Cox • John G. Cramer • John M. Ford • Glenn Grant • David Lunde • Richard A. Lupoff
L. E. Modesitt, Jr. • Paul Preuss • William M. Schuyler, Jr. • Bruce Sterling
Delia Sherman • Jennifer K. Stevenson • Michael Swanwick

PLUS

Reading Lists by: **John Brunner • James Morrow • Dan Simmons • Lisa Tuttle • George Turner**

Staff: **Kathryn Cramer • Lloyd Currey • Shira Daemon • Samuel R. Delany • David G. Hartwell • Kevin G. Helfenbein • Kenneth L. Houghton • Donald G. Keller • Robert Killheffer • Gordon Van Gelder**

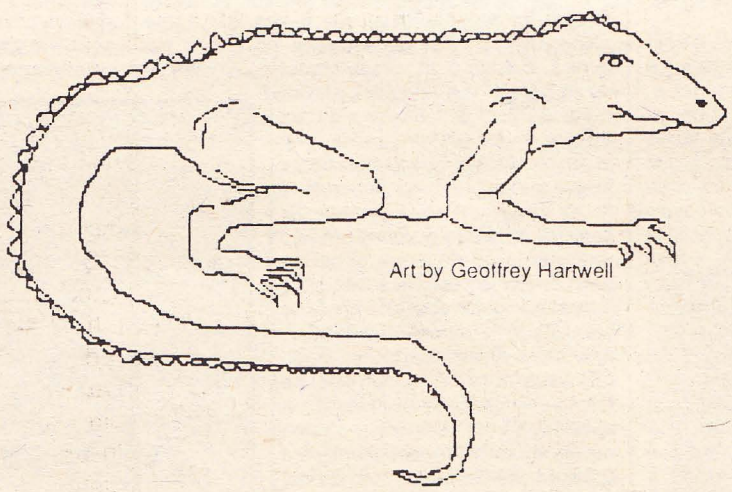

Criticism, Reviews, and the Unexpected

Please enter my subscription for one year of monthly issues of ***The New York Review of Science Fiction.***
I enclose $30.($34 Canada; $38 First Class; overseas, $42 (via Air Printed Matter). Back issues available.

Name:_____

Address:_____

Please make all checks, etc., payable to Dragon Press. P.O. Box 78, Pleasantville, NY 10570.

ZĂPADA

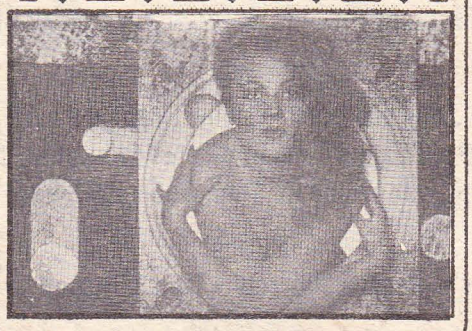

Nu cred că Georgie ar fi făcut rost vreodată de una pentru ea. Era, în acelaşi timp, ne-sentimentală şi prea puţin fascinată de moarte. Nu, primul ei soţ – un timp extrem de bogat şi (din descrierea lui Georgie) ciudat de plîngăreţ – o achiziţionase pentru ea. De fapt, bineînţeles, pentru el. El urma să fie beneficiarul. Numai că murise la scurt timp după ce fusese instalată. Dacă **instalată** este cuvîntul potrivit... După moartea lui, Georgie lichidase majoritatea afacerilor pe care le moştenise. La urma urmei, în căsătoria respectivă, banii îi plăcuseră cel mai mult; însă de Viespe nu se prea putea scăpa. Georgie o ignorase.

În realitate, obiectul era aproximativ de dimensiunile unei viespi mari, şi avea acelaşi zbor leneş şi nepăsător. Desigur, era un aparat de supraveghere. În felul acela, numele i se potrivea cu adevărat: unul dintre acele cazuri de poezie accidentală, pricinuite, inconştient, de oameni. Oh, Moarte, unde ţi-este acul?

Georgie o ignorase, totuşi era greu de evitat; trebuia să fii destul de atent în jurul ei; o urmărea pe Georgie de la o distanţă variabilă, în funcţie de mişcările femeii şi de numărul celorlalte persoane din preajma ei, de intensificarea luminii şi tonul glasului. De asemenea, exista în permanenţă pericolul de-a o putea strivi în uşă, sau doborî cu o rachetă de tenis.

Costa o avere (socotind şi accesul, şi contractul de stocare şi întreţinere permanentă, toate achitate anticipat) şi, deşi nu era chiar fragilă, te făcea nervos.

Nu înregistra tot timpul. Trebuia să existe un anumit nivel de lumină. Pe întuneric, se oprea. Iar uneori se rătăcea. Odată, după ce n-o mai văzusem de multă vreme, am deschis uşa unui dulap şi a zburat afară, neschimbată. A pornit s-o caute pe Georgie, zumzăind încetişor. Cred că stătuse zile întregi închisă acolo.

În cele din urmă s-a oprit. Bănuiesc că, cu circuite atît de mici, controlînd aşa multe funcţii, se puteau defecta destule lucruri. A terminat-o, izbindu-se, mult timp, încetişor, de tavanul dormitorului, iarăşi şi iarăşi, aidoma unei muşte iarna. Apoi, într-o bună zi, menajera a măturat-o de sub birou, o coajă... Pînă atunci transmisese cel puţin opt mii de ore (opt mii reprezentau minimul garantat) din viaţa lui Georgie: zilele şi orele ei, venirile şi plecările, cuvintele şi gesturile, eul ei viu – totul înregistrat, ocupînd extrem de puţin spaţiu în Parc. După aceea, cînd sosea vremea, puteai merge acolo, în Parc, într-o după-amiază de duminică să zicem; şi în peisajul liniştit care te înconjura (aşa scria în prospect), găseai cămăruţa ei personală; atunci, în intimitate, prin intermediul miracolului sistemelor moderne de stocare şi redare ale informaţiilor, puteai avea acces la ea; la ea vie, aşa cum fusese în toate stările, niciodată schimbîndu-se sau îmbătrînind, mai proaspătă (după cum afirma prospectul) decît verdele memoriei.

@@@

Mă însurasem cu Georgie pentru banii ei, acelaşi motiv pentru care se măritase ea prima dată (măritişul care îi adusese contractul cu Parcul). Bănuiesc că m-a luat de soţ pentru felul cum arăt; dintotdeauna îi plăcuseră bărbaţii arătoşi. Eu doream să scriu. Îmi făcusem o socoteală, specifică mai degrabă femeilor, şi hotărîsem că o nevastă bogată mi-ar fi oferit libertatea de-a scrie, de-a „evolua". Socoteala respectivă se împlinise în acelaşi mod ca pentru majoritatea femeilor care o fac. Am cărat o maşină de scris şi o valiză cu hîrtii de la Ibiza la Gstaand, la Bali şi Londra, am dactilografiat pe plăji şi am învăţat să schiez. Georgie mă plăcea în costum de schi.

Acum, cînd toată mîndreţea mea s-a dus, pot privi în urmă, zărindu-mă ca un taur tînăr şi înţelegînd că, într-un fel, am fost o raritate, un tip întîlnit des printre femei, mult mai rar printre bărbaţi, frumuseţea care nu-şi zăreşte propria frumuseţe, cel care ştie că afectează profund femeile, mai mult sau mai puţin instantaneu, însă nu cunoaşte cauza; crede că este ascultat şi înţeles, că i se întrevede sufletul, dar în realitate nu se zăresc decît ochii cu gene lungi şi încheietura puternică, masivă şi bronzată, răsucindu-se într-un gest atrăgător, strivind o ţigară. Confuz... Atunci cînd am înţeles de ce fusesem atîta timp apreciat, răsfăţat şi ascultat, de ce fusesem interesant, nu mai eram la fel de interesant ca la început. Şi, cam tot în aceeaşi vreme, mi-am dat seama că nu eram cîtuşi de puţin scriitor. Investiţia lui Georgie a încetat să-i pară tot atît de bună, iar calculele mele nu s-au mai împlinit; doar că pe atunci începusem, absolut neaşteptat, s-o iubesc pe Georgie, şi ea, la fel de neaşteptat, ajunsese să mă iubească şi să aibă nevoie de mine în aceeaşi măsură în care avea nevoie de toţi. Nu neam despărţit niciodată cu adevărat, deşi, cînd a murit, n-o mai văzusem de ani de zile. Îmi telefona, pe la patru dimineaţa, pentru că niciodată, în ciuda călătoriilor pe care le făcuse, nu pricepuse cu adevărat că lumea se roteşte, iar ora cocteilurilor umblă împreună cu ea. Era o femeie nebună, risipitoare şi fericită, fără pic de maliţiozitate sau ambiţie – uşor de amuzat şi uşor de plictisit, şi straniu de senină în ciuda ritmului febril pe care îl impunea. Totuşi se distra, iar eu mă distrasem alături de ea; acela îi era talentul şi destinul, nu întotdeauna unul uşor. Odată, într-un hotel din New York, privind ninsoarea prin fereastra imensă, îmi spusese: „Charlie, pe mine mă vor ucide distracţiile..."

Aşa se şi întîmplase. Schiind în Austria, fusese printre cei dintîi care avuseseră un leopard al zăpezilor, animale tăcute, avînd iuţeala şalupelor. Alfredo m-a sunat în California, să mă anunţe, însă datorită depărtării, accentului său, precum şi disperării de-a mă convinge că nu fusese vina lui, n-am priceput niciodată amănuntele. Eram însă soţul ei, ruda cea mai apropiată, moştenind puţinul rămas şi beneficiind şi de accesul în Parc. Din fericire, serviciile Parcului includeau transportul de la morga din Gstand şi instalarea ei în camera din reprezentanţa Parcului în California. Eu n-am avut absolut nimic de făcut, cu excepţia, semnării unor hîrtii şi predării lor, atunci cînd Georgie a fost adusă la Van Nuys. Reprezentantul Parcului a fost plin de solicitudine şi s-a asigurat că am înţeles cum puteam obţine accesul la Georgie, dar nu-l ascultam. Bănuiesc că nu sînt decît un copil al vremurilor mele. Tot ceea ce este legat de moarte, faptul în sine soarta rămăşiţelor şi situaţia celor rămaşi în viaţă şi confruntaţi cu ele, toate acestea mi se păreau groteşti, stînjenitoare, inutile. Iar orice avea legătură cu ele accentua grotescul şi inutilitatea. Cineva pe care l-am iubit a murit; lăsaţi-mă atunci să mă-mbrac în haine de clovn, să vorbesc de-a-ndoaselea, şi să cumpăr maşinării costisitoare ca să uit. M-am înapoiat în Los Angeles.

După ceva mai mult de un an, avocatul lui Georgie mi-a trimis conţinutul seifurilor ei: acţiuni şi alte chestii similare, precum şi o casetă micuţă din oţel, căptuşită cu catifea. Caseta conţinea o cheie, crestată adînc pe ambele feţe şi cu capul din plastic, asemănătoare cheii de contact de la un automobil de lux.

@@@

De ce am mers în Parc pentru prima dată? Mai întîi, pentru că uitasem... Primind cheia aceea, mă simţisem ca atunci cînd găseşti un teanc de fotografii vechi, pe care nu le-ai privit cînd erau de actualitate dar care, după ce s-au învechit, au ajuns să conţină trecutul,

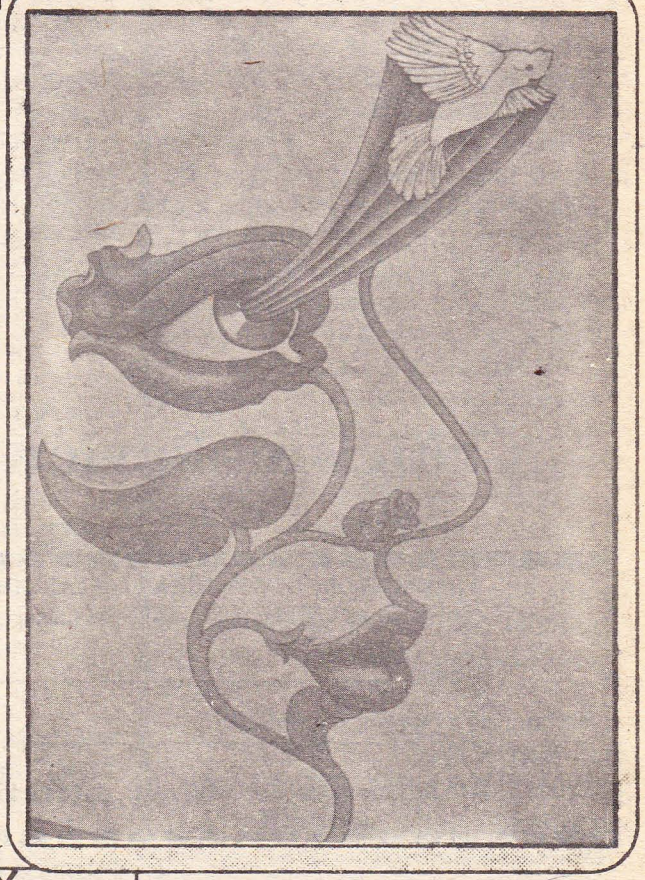

Adrian Lascu - QUO VADIS? - DEBUT

deoarece n-au deţinut prezentul. Eram curios.

Înţelesesem că Parcul şi conceptul de acces nu reprezentau, mai mult ca sigur, decît o altă glumă crudă la adresa celor bogaţi, păstrînd iluzia că ei pot cumpăra ceea ce n-are preţ, aidoma modei criogenice de acum treizeci de ani. Cîndva, în Ibiza, Georgie şi cu mine cunoscusem o pereche de nemţi care aveau şi ei contract cu Parcul. Viespea lor se legăna pe deasupra, făcîndu-i extrem de auto-conştienţi – păreau că repetă în permanenţă spectacolul etern, stocat pentru urmaşii lor.Moartea devenise la ei stăpînă asupra vieţii, de parcă erau faraoni. Oare, se întrebase Georgie, lăsau Viespea să intre în dormitor? Sau prezenţa ei acolo îi stimula la eforturi şi mai mari, dovezi pentru cei încă nenăscuţi, ale iubirii lor nemuritoare şi a superbei vigori?

Nu, moartea nu trebuia înşelată în felul acesta, aşa cum se încercase cu piramidele şi cu slujbele de pomenire. N-aveam s-o găsesc pe Georgie salvată de la moarte. Deţinem însă opt mii de ore din viaţa ei, ore adevărate, stocate acolo cu mai multă grijă decît în memoria mea imperfectă; Georgie nu alungase Viespea din dormitorul ei, din dormitorul nostru, iar ea, care nu jucase niciodată vreun rol pentru cineva, nu s-ar fi putut gîndi la aşa ceva. Apoi, neîndoios, aş fi apărut şi eu, prins întîmplător de atenţia Viespii. Din acele mii de ore trebuiau să existe cîteva sute şi cu mine, iar eu începusem tocmai pe atunci să-mi pun întrebări în legătură cu persoana mea, cu ceva care trebuia înţeles, cu ceva despre care trebuiau strînse date, şi apoi cîntărite. Aveam treizeci şi opt de ani...

În vara aceea, am împrumutat un Permis de Acces pe Şosea (vechile Pas-uri din zilele acelea) de la un amic, judecător în provincie, şi am mers pe autostrada de pe coastă pînă la Parc, la capătul unui drum frumos pe faleză, singur deasupra oceanului. Din exterior, Parcul aducea cu un cimitir italian de ţară, curat şi liniştit, un zid scund din stuc, purtînd deasupra urne, printre chiparoşi, cu o intrare boltită. Pe poartă o plăcuţă din aramă: VĂ RUGĂM FOLOSIŢI CHEIA. Poarta nu se deschidea în mijlocul monumentelor funerare umbrite, ci pe un coridor care cobora lin. Zidul cimitirului era o iluzie, realitatea era subterană. Linişte, sau un fond sonor fără nume, gen Muzak; singurătate – fie că tehnicienii erau discreţi, fie că erau necesari. Într-adevăr, conceptul de acces se dovedi simplitatea în sine, cel puţin în utilizare. Pînă şi eu, un idiot în tehnologia informaticii, puteam afirma asta. Într-adevăr, Viespea era o chestie de geniu, însă ceea ce căpătam noi, boccitorii, era tot atît de banal cît şi filmele rulate acasă, sau scrisorile vechi legate teanc cu panglică.

Un display de lîngă intrare îmi arată pe care coridor s-o găsesc pe Georgie, şi cheia deschise uşa unei încăperi micuţe, unde existau: un monitor TV de mărime mijlocie, două scaune confortabile şi pereţi întunecaţi, cu tapet maro-ciocolatiu. Muzak dulce-trist... Georgie însăşi era, în mod clar, undeva în preajmă, în pereţi sau sub podea; în prospect nu dăduseră detalii asupra aspectului de capelă mortuară. Pe panoul de comandă al monitorului exista o fantă pentru cheia mea şi două taste: ACCES şi RESET.

M-am aşezat, simţindu-mă stînjenit şi de asemenea puţin speriat, mai mult tulburat decît domolit de mobilierul în mod deliberat neutru şi aparatajul sobru. Mi-am închipuit în jurul meu, în josul altor coridoare, în alte cămăruţe, alte persoane reunindu-se cu morţii lor, aşa cum aveam să fac şi eu; mi-am închipuit că morţii le şopteau înapoia curgerii lui Muzak; că ei plîngeau, văzînd şi auzind, aşa cum, poate, urma s-o fac şi eu, dar n-am auzit nimic. Am răsucit cheia în fantă şi ecranul s-a aprins. Lumina slabă a pălit şi mai mult, iar Muzak a încetat. Am apăsat pe ACCES, în mod evident, pasul următor. Fără îndoială, toate procedurile acelea îmi fuseseră explicate, cu multă vreme în urmă, la docul unde o descărcaseră pe Georgie în sicriul ei din aluminiu, dar eu nu ascultasem. Iar pe ecran, ea se întoarse să privească – însă nu la mine, deşi am tresărit şi mi-am oprit răsuflarea – la Viespea ce o fixa. Era în mijlocul unei fraze, în mijlocul unui gest. Unde? Cînd? „Sau s-o pună pe o carte cu ceilalţi.", rosti ea întorcîndu-se. Altcineva vorbi, Georgie răspunse şi se ridică, cu Viespea rotindu-se şi deplasîndu-se alandala, aidoma unui amator cu o cameră video. O cameră albă, razele soarelui, fotolii din pai. Ibiza... Georgie purta o bluză din bumbac, descheiată; luă de pe masă o loţiune, îşi turnă în palmă şi începu să-şi frece pieptul acoperit de pistrui. Conversaţia, lipsită de sens, despre pusul pe o carte, continuă apoi se sfîrşi. Am privit odaia, întrebîndu-mă în ce an, în ce anotimp, nimerisem. Georgie îşi scoase bluza – sînii ei mici şi rotunzi, terminaţi prin sfîrcuri mari, de fetiţă, sînii feciorelnici pe care continua să-i aibă la patruzeci de ani se legănară uşor. Ieşi pe balcon, cu Viespea urmînd-o, orbită de soare, reglîndu-se rapid. „Dacă vrei aşa", vorbi cineva. Apoi cel care vorbise traversă ecranul, o umbră în mişcare, arămie, dezbrăcată. Eram eu. Georgie spuse: „Ascultă, colibrii...".

Îi privea, absorbită, şi Viespea se apropia de părul ei blond şi scurt, fascinată la rîndul ei, iar eu am privit-o privind. Se întoarse, rezemîndu-şi coatele de balustradă. Nu-mi puteam aminti ziua aceea. Cum aş fi putut? Una dintre sute, mii... Georgie privi ecranul strălucitor, cu expresia ei de somnambulă, buzele întredeschise, şi mîngîindu-şi absentă sînul cu palma unsuroasă. Colibriul era o scînteiere multicoloră printre flori.

Fără să-mi dau seama cu adevărat ce fac – brusc m-am simţit flămînd, doream trecutul şi nu doar atît – am atins tasta RESET. Balconul din Ibiza dispăru, ecranul luci pustiu. Am apăsat ACCES.

La început, beznă, un murmur; după aceea o spinare întunecată se îndepărtă de ochiul Viespei şi apăru imaginea vagă a unor siluete. Trecere. Alte persoane, sau aceleaşi, o petrecere? Trecere. Aparent, Viespea pornea şi se oprea în funcţie de intensitatea luminii, indiferent ce se petrecea acolo. Georgie într-o rochie neagră aprinzînd o ţigară: flacăra de moment a brichetei cuiva. „Mulţumesc." Trecere. Foaierul, sau recepţia unui hotel. Parisul? Viespea se deplasa, cotind brusc, căutînd-o printre cei care intrau şi ieşeau; nu putea realiza un film, stabilind cadre, secvenţe – o putea numai urmări, atentă, pe Georgie, precum un soţ gelos, fără să vadă nimic altceva. Era frustrant. Am apăsat RESET. ACCES. Georgie spălîndu-se pe dinţi, undeva, cîndva...

După încă unul sau două din aceste salturi teribile, am înţeles. Accesul era întîmplător. N-aveai cum rechema un an anume, o zi, o scenă... Parcul nu asigurase nici un fel de program; cele opt mii de ore nu erau deloc un pachet de cărţi de joc amestecate. Crezusem, fără să speculez, că aveau să înceapă de la momentul iniţial, continuînd pînă ajungeau la sfîrşit. De ce nu se întîmpla aşa?

Am mai înţeles ceva. Dacă accesul era într-adevăr întîmplător, dacă realmente nu aveam nici un fel de control, atunci scenele văzute erau, practic, pierdute pe vecie. Aveam şansa de opt mii la unu (mai mult? mai puţin? nu mă pricep la probabilităţi) să le mai revăd vreodată, apăsînd tasta aceea. Am simţit fiorul pierderii după-amiezii din Ibiza. Acum era dusă de două ori. Am rămas în faţa ecranului gol, temîndu-mă să mai ating ACCES, temîndu-mă de ceea ce urma să pierd.

Am oprit aparatul (în cameră, intensitatea luminii spori, Muzak reîncepu lin) şi am ieşit pe coridor, revenind la displayul de la intrare. Lentă şi verzuie, lista numelor se derula precum plecările avioanelor de pe un aeroport. Multe nume erau lipsite de numerele de cod, indicînd poate că nu se aflau încă înăuntru, doar aşteptau. La litera D, trei persoane şi DIRECTOR – ascuns printre ele, de parcă ar fi fost un alt mort. Numărul unei camere. Am pornit s-o caut, şi am intrat. Directorul semăna mai degrabă cu un temnicer, sau cu un paznic de noapte, genul semi-pensionat întîlnit de obicei îngrijind locuri puţin vizitate. Purta un halat cafeniu, asemănător rasei de călugăr, şi-şi prepara cafeaua într-un colţ al biroului său micuţ, unde

ZĂPADA

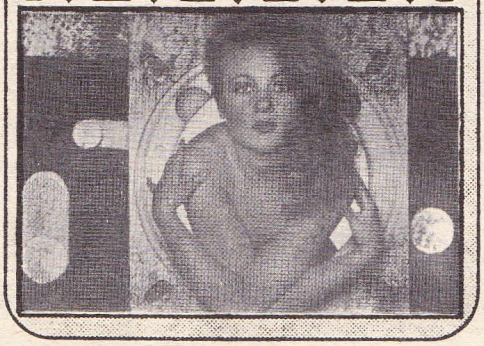

JOHN CROWLEY

ZĂPADA

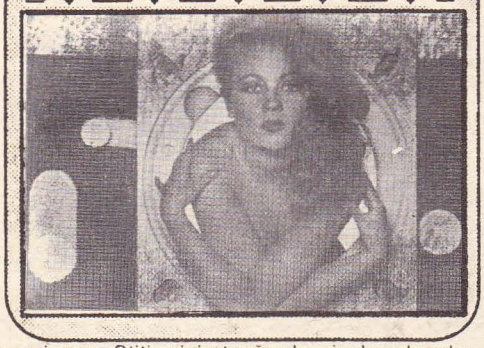

nu păreau că se rezolvă prea multe probleme. Cînd am intrat, a ridicat privirea, tresărind, surprins asupra faptului.

– Scuzaţi, am rostit, dar nu cred că înţeleg corect sistemul.

– O problemă? făcu el. N-ar trebui să existe nici un fel de problemă. Mă privea, puţin timid şi cu ochii larg deschişi, sperînd să nu fie chemat pentru ceva dificil. Aparatura funcţionează?

– Nu ştiu, am răspuns. Nu mi se pare... Am descris ceea ce credeam că înţelesesem despre conceptul de acces al Parcului: Nu poate fi bine, nu? Accesul este absolut aleator.

A încuviinţat, cu ochii la fel de uimiţi, foarte atent.

– Nu-i aşa? am insistat.

– Ce anume?

– Accesul aleator...

– Ah, da! Sigur că da. Dacă totul funcţionează corect.

Pentru un moment n-am ştiut ce să spun şi l-am privit, încuviinţînd din cap, liniştitor.

– De ce? am întrebat. Adică, de ce nu există nici un fel de modalitate de-a... de-a organiza, de-a avea un gen de acces organizat la material? Începusem să încerc senzaţia aceea de stupiditate grotescă în prezenţa morţii, de parcă ne certam pentru bunurile lui Georgie: Mi se pare o prostie, dacă-mi scuzaţi expresia.

– Ah, nu, ah, nu, s-a precipitat bărbatul. Aţi citit prospectul? Aţi citit tot prospectul?

– Păi, să fiu cinstit...

– Totul e aşa cum se descrie. Asta-i absolut sigur. Dacă există altă problemă...

– Îmi permiteţi să iau loc? am zîmbit. Părea atît de speriat de mine şi de plîngerea mea, de mine ca rudă îndoliată, poate înnebunit de durere şi incapabil de-a sesiza limitele simple ale responsabilităţii lui faţă de mine, încît avea nevoie să se auto-consoleze. Sînt convins că totul e perfect, am continuat. Pur şi simplu, cred că nu înţeleg. Chestiile astea mă cam depăşesc...

– Sigur... Sigur... Sigur... A abandonat cu regret pregătitul cafelei şi s-a aşezat înapoia biroului, încrucişîndu-şi degetele. Oamenii obţin o mulţime de satisfacţii din accesul de aici, a spus el, un confort, dacă privesc lucrurile aşa cum trebuie.

A încercat să zîmbească. M-am întrebat ce recomandări fusese nevoit să prezinte pentru a fi angajat în funcţia aceasta.

– Problema aleatorului... De fapt, totul este în prospect. Există un aspect legal... nu sînteţi avocat, nu? nu, nu, sigur, nu vă supăraţi... Vedeţi... materialul de aici nu este pentru nimic... cu excepţia... da, cu excepţia comuniunii. Să presupunem însă că ar fi fost programat pentru o căutare precisă. Să presupunem că ar fi existat o problemă în legătură cu taxa financiară, sau moştenitori, lucruri din astea... Atunci am fi fost asaltaţi de somaţii, procuri... s-ar fi distrus complet conceptul de memorial.

Într-adevăr, nu mă gîndisem la aşa ceva. Aleatorul inclus în echipament oprea o scotocire sistematică a vieţilor trecute. Şi, fără îndoială, înlătura posibilitatea ca Parcul să intre în rîndul martorilor, şi la capătul neplăcut al unei serii de procese.

– Ar trebui să priveşti toate cele opt mii de ore, am spus, şi chiar dacă găseşti ceea ce cauţi, n-ai cum relua scena respectivă. Ar trece...

Ar fi alunecat în trecutul aleator chiar în vreme ce o priveai, aşa cum se întîmplase cu după-amiaza din Ibiza, sau petrecerea din Paris... Pierdută... Bărbatul a surîs şi a încuviinţat. Eu am surîs şi am încuviinţat.

– Să vă spun ceva, a comentat el. Nu se prevăzuse aşa ceva. Aleatorul... A fost un efect secundar, datorat procesului de stocare. O chestiune de şansă... Zîmbetul i-a dispărut şi sprîncenele i s-au adunat serioase: Ştiţi, aici stocăm la nivel molecular. Sîntem nevoiţi să operăm la această scară, datorită problemelor de spaţiu. Mă refer la cele opt mii de ore garantate... Dacă le-am fi înregistrat pe bandă video, sau prin alt mijloc convenţional, cît spaţiu ar fi ocupat? Mai ales dacă acest concept de acces ar fi devenit popular? Foarte mult... De aceea, am ales moleculele şi rutele infinite. De mărimea unghiei de la degetul mare. Totul e descris în prospect.

M-a privit ciudat. Am încercat brusc senzaţia că eram fraierit, prostit; bărbatul dinaintea mea nu era un expert, un tehnician, era un şarlatan sau poate un nebun, interpretînd rolul unui director dar fără să aparţină locului acela. Mi-am simţit părul zbîrlindu-se pe ceafă, apoi m-am relaxat.

– Deci, aleatorul..., vorbea el. A fost un efect datorat reducerii la scară moleculară. Mişcarea browniană... Anulînd pentru o microsecundă derularea permanentă, obţii o rearanjare la nivel molecular. Nu noi impunem întîmplarea. Moleculele o fac pentru noi.

Despre mişcarea browniană îmi aminteam vag, de la cursul de fizică. O mişcare aleatoare a moleculelor, spunea profesorul; are o exprimare matematică. Asemănătoare cu deplasarea firicelelor de praf ce plutesc într-o rază de soare, cu vîrtejul fulgilor de nea într-un press-papier de sticlă, conţinînd o căsuţă peste care ninge.

– Înţeleg, am zis. Cred că înţeleg...

– Mai există şi alte probleme? Întrebase cu tonul celui care ştia că, într-adevăr, s-ar fi putut să mai existe o problemă, cunoscută lui, dar spera că eu n-o ştiam. Aţi priceput sistemul: cheia, două taste: ACCES, RESET...

– Înţeleg, ah, repetat. Acum, înţeleg.

– Comuniunea, a spus el, ridicîndu-se uşurat, convins că aveam să plec. Este normal... Durează un timp pînă vă familiarizaţi cu senzaţia comuniunii.

– Da, am încuviinţat. Durează...

Nu aveam să aflu răspunsul la întrebarea care o pusesem, indiferent care ar fi fost el. Deci, Viespea nu fusese perfectă în stocare, nu... nu mai bună decît sufletul meu cel tînăr. Ochiul ei minuscul scăpase zile şi săptămîni. Nu văzuse bine, iar ceea ce văzuse nu mai putea distinge – ceea ce putea fi uitat cu uşurinţă, de lucrurile de neuitat – mai bine decît propriul meu ochi. De fapt, nici mai bine, nici mai rău... la fel.

Totuşi... totuşi... ea se sculase în Ibiza, îşi masase sînii cu loţiune şi-mi vorbise: „Ascultă, colibrii..." Eu uitasem, însă Viespea nu; şi avusesem din nou ceea ce nu ştiam că pierdusem, ceea ce nu ştiam că era preţios.

Cînd am părăsit Parcul, oceanul de mătase spumega în jurul stîncilor.

Îmi petrecusem viaţa aşteptînd ceva, fără să ştiu ce anume, fără măcar să ştiu că aşteptam. Trecîndu-mi timpul... Continuam să aştept. Însă lucrul pe care-l aşteptasem se petrecuse deja, şi

trecuse.

Se scurseseră aproape doi ani de la moartea lui Georgie; doi ani pînă cînd, pentru prima și ultima dată, am plîns pentru ea – pentru ea și pentru mine.

@@@

Bineînțeles, am revenit în Parc. După multă muncă și mulți dolari strecurați acolo unde trebuia, am obținut un PAS personal. Aveam timp de pierdut, precum mulți alții pe vremea aceea, și deseori, în după-amieze pustii (niciodată duminica), ieșeam pe autostrada peticită și năpădită de buruieni și porneam în susul coas-tei. Parcul era permanent deschis. Mă familiarizasem cu ideea comuniunii.

Acum, după cîteva sute de ore petrecute acolo, sub pămînt, acum, cînd am încetat de multă vreme să trec prin ușa aceea (cred că am pierdut cheia; oricum, nu știu s-o caut), știu că singurătatea în care mă simțeam afundîndu-mă era reală. Ceilalți care priveau în jurul meu, simțiți de mine în alte cămăruțe, existau în cea mai mare parte în imaginația mea. Rareori mai era cineva pe acolo.

Cavourile erau tot atît de ignorate pe cît sînt, de obicei, oricare alte cavouri, de oriunde. Fie că celor vii nu le păsa să-i slujească prea mult pe cei morți – de fapt, cînd le-a păsat vreodată? – fie că aceia care, plini de speranțe, încheiaseră contractul descoperiseră hiba conceptului de acces – așa cum, în cele din urmă, o descoperisem și eu.

ACCES, și ea își scoate, una cîte una, rochiile din dulap și le pune pe ea, studiază efectul într-o oglindă înaltă, apoi le așează la loc. Se strîmbă, ceea ce nu făcea decît atunci cînd privea în oglindă, figuri făcute numai pentru ea, ceea ce nu-i prea semăna. Oglinda Georgie.

RESET.

ACCES. Printr-o coincidență bizară, aici privește în altă oglindă. Cred că Viespea poate fi derutată de oglinzi. Se întoarce, Viespea se reglează; cineva doarme, printre așternuturile unui pat dublu de hotel, e dimineață, un cărucior cu rotile de la room-service. Ah... Algonquin, eu... Iarna... Dincolo de ferestrele înalte, ninge. Georgie scotocește prin poșetă, scoate un flacon mititel, înghite o pastilă, bea cafea, ținînd ceașca de corp, nu de toartă. Mă foiesc, arătîndu-mi părul zburlit. Conversație... neinteligibilă. O încăpere cenușie, lumina alburie a zăpezii, culori descompuse. Oare acum (m-am gîndit, privindu-se) mă voi întinde spre ea? Oare în următorul ceas o voi avea, sau ea pe mine, trăgînd în lături cearșafurile, descheindu-și pijamaua albă? Georgie intră în baie și închide ușa. Viespea privește exclusă, transmițînd prostește imaginea ușii.

RESET, în cele din urmă.

Dar dacă (m-am întrebat) aș fi fost răbdător, dacă aș fi privit, așteptînd?

Timpul, se dovedește, durează un timp de care nu ești conștient. Risipa, risipa de secvențe nu este un sport popular. Chiar dacă te poți amuza, stînd și privind în gol, gustînd întreaga ta ființă vreme de o după-amiază, nu este nimic amuzant în a revedea scenele respective. Așteptarea e chinuitoare. De cîte ori, în cinci ani, în opt mii de ore de lumină a zilei, sau a lămpilor, ne-am putut iubi, cît timp l-am petrecut făcînd dragoste? O sută de ore, două sute? Șansele de-a nimeri peste o asemenea scenă erau reduse; pe cele mai multe le învăluia întunericul, iar celelalte se pierdeau printre nenumăratele ore petrecute prin magazine, citind, în avioane și în mașini, adormită, singură. Nici o speranță...

ACCES. Georgie a aprins veioza de pe noptieră. Singură. Caută printre șervețelele de hîrtie și revistele de pe noptieră, găsește un ceas, îl privește buimacă, îl întoarce cu susul în jos, privește iarăși, îl așează la loc. Frig. Se ghemuiește sub pătură, căscînd, privind în gol, după aceea întinde mîna spre telefon, însă rămîne cu ea pe receptor, gîndindu-se. Gîndindu-se la ora 4 dimineața. Își retrage mîna, se înfioară precum un copil în somn și stinge lumina. Peste o clipă este dimineață, zorile; Viespea a dormit și ea. Georgie doarme profund, fără să se clintească; de sub pătură apar numai vîrfurile cîrlionților blonzi – fără îndoială, va dormi așa cîteva ore, privită cu mai multă atenție și mult mai fix decît ar fi putut-o face orice iscoadă.

RESET.

ACCES.

– Nu se aude la fel de bine ca la început, i-am spus directorului. Și contrastul e mai puțin definit.

– Ah, da, a încuviințat el. Este explicat în prospect. Am fost nevoiți să explicăm în detaliu... poate fi într-adevăr o problemă.

– Nu-i vorba numai de monitorul meu? Credeam că de vină era doar monitorul...

– Nu, nu... nu-i adevărat, nu.

Mi-a întins o cafea. De-a lungul timpului, devenisem prieteni. Cred că, deși îi era teamă de mine, se bucura de apariițile mele răzlețe; cel puțin unul dintre cei vii intra acolo, măcar unul folosea serviciul respectiv.

– Poate să apară o **ușoară** degradare.

– Totul pare să devină cenușiu.

S-a încruntat preocupat.

– Hm-hm... hm-hm... vezi tu, la nivelul molecular la care ne aflăm noi **există** o degradare. Chestiunea-i de domeniul fizicii. Caracterul aleator se manifestă în cadrul aceleiași scene. De aceea pierzi... de fapt, nu pierzi nici o clipă din ce ai avut, dar se pierde puțină rezoluție... Puțină culoare... O să se restabilească.

– Sigur?

– Noi așa credem. Bineînțeles că se restabilește, să fii sigur. Noi **prezicem** așa ceva.

– Dar nu știți...

– Da, da... păi, vezi... sîntem de puțină vreme în branșa asta. Conceptul este nou. Există și lucruri pe care nu le putem ști.

Continua să mă privească, dar, în același timp, părea că mă uitase. Obosise... În ultima vreme, aveam impresia că el însuși se decolorase, îmbătrînise, își pierduse rezoluția.

– S-ar putea să înceapă să-ți apară un fel de fulgi în imagine, a rostit încet.

ACCES. RESET. ACCES.

O piață cenușie, pavată cu dale dispuse în zigzag, palmieri cenușii, fosnind. Georgie își ridică gulerul paltonului, mijind ochii înaintea vîntului aspru. Cumpără reviste de la un chioșc: **Vogue, Harper's, La Moda.** „Frig". Îi spune vînzătoarei. **Frio.** Tînărul care eram o apucă de braț; se plimbă pe plajă, pustie și acoperită de alge purtate de oceanul murdar. Iarna în Ibiza. Vorbim, dar Viespea nu poate auzi, zgomotul talazurilor o derutează; pare plictisită de misiunea ei și întîrzie în urma noastră.

RESET.

ACCES. Algonquin, extrem de familiar, dimineață, iarnă. Georgie se întoarce de la fereastra troienită, eu sînt în pat și, pentru o clipă, privind scena, m-am simțit suspendat între două oglinzi, reflectînd la infinit. Am mai văzut asta; am trăit-o cîndva și mi-am amintit-o odată, mi-am reamintit amintirea, și iat-o din nou, deși s-ar putea să nu fie altceva decît o altă dimineață, o dimineață identică. Dar nu; Georgie se întoarce de la fereastră, scoate flaconul cu pilule, apucă ceașca de cafea, ținînd-o de corp; am mai văzut momentul acesta, cu cîteva luni, sau săptămîni în urmă, aici, în odaia aceasta. Am nimerit de două ori peste aceeași scenă.

Care este probabilitatea, m-am întrebat care sînt șansele de-a regăsi aceleași minute, aceste minute?

Mă foiam în așternut.

M-am aplecat înainte să aud, de data asta, ce aveam să spun semăna cu „oricum, distracție", sau ceva asemănător.

„Distracții", repetă ea rîzînd spart, sunetul hodorogit aidoma clănțănitului unei fantome. „Charlie, într-o bună zi mă vor ucide distracțiile".

Înghite pilula. Viespea o urmărește pînă la baie și se întrerupe.

„De ce mă aflu aici?" m-am întrebat, iar inima îmi bătea rar și puternic. „Ce caut aici? Ce anume?"

RESET.

ACCES.

Străzi argintate de gheață, New York, Fifth Avenue. Coboară dintr-un taxi, strigînd spre interiorul întunecat: „Să nu mai țipi la mine!", răcnește la cineva; mama ei pe care n-am întîlnit-o niciodată, o zmeoaică. Iese și se grăbește cu sacoșele pe strada lunecoasă, cu Viespea lîngă umărul ei. Puteam întinde mîna și să-i ating brațul, făcînd-o să se întoarcă și să mă urmeze. Mergînd, pierzîndu-se în amestecul incolor de oameni și automobile, imposibil de distins în imaginea neclară, plină de fulgi.

@@@

Ceva era în neregulă.

Georgie detesta iarna, fugea de ea, de cele mai multe ori cînd eram împreună; de la începutul anului începea să tînjească după soarele plecat altundeva; Austria era perfectă pentru cîteva săptămîni, sătulețele ca niște jucării și zăpada ca zahărul, și scînteietoare, schiorii zvelți nu reprezentau iarna de care se temea ea, deși, chiar în cabanele cu foc adevărat, era greu s-o dezbraci fără să i se facă pielea de găină și să se înfioare de curenți numai de ea simțiți. Iarna eram caști. Așa încît, Georgie fugea: Antigua, Bali și două luni în Ibiza, cînd înfloreau migdalii. Toată iarna era o permanentă primăvară, falsă și lipsită de arome.

Cît de des putuse ninge atunci cînd o înregistrase Viespea?

Nu prea mult; ocazii numărabile, ocazii pe care le-aș fi putut număra și eu, dacă aș fi reușit să-mi amintesc așa cum își amintea Viespea. Nu prea des. Nu întotdeauna...

– Am o problemă, i-am spus directorului.

– A atins maximul, nu? Chestia cu rezoluția...

– De fapt... este și mai prost.

Stătea îndărătul biroului, cu brațele desfăcute larg pe spătarul scaunului, iar obrajii aveau o roșeață nelalocul ei, aidoma unui machiaj prost... Băuse...

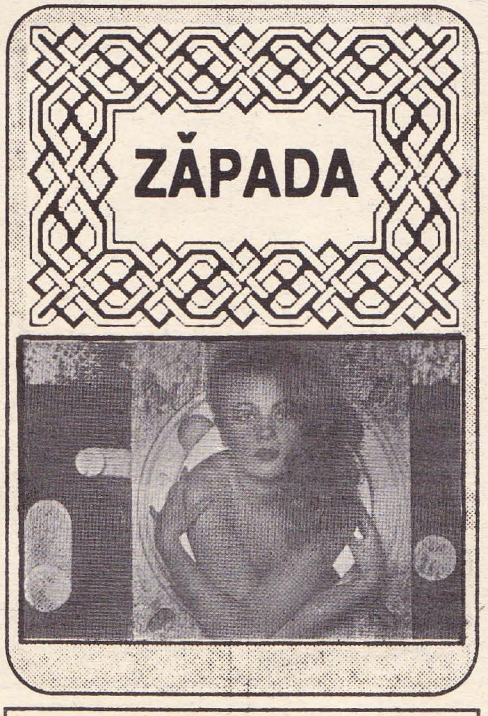

– N-a ajuns la maxim? repetă el.

– Nu asta-i problema. Este vorba de acces... Nu-i aleator, așa cum spuneai.

– Nivelul molecular... O chestie de fizică...

– N-ai înțeles. Nu devine tot mai aleator, dimpotrivă... Este selectiv, încremenește.

– Nu, nu, nu, protestă visător directorul. Accesul e întîmplător. Viața nu-i numai vară și rîs, știi... În orice viață trebuie să plouă.

M-am bîlbîit, încercînd să explic:

– Dar, dar...

– Știi, continuă el, m-am gîndit să plec de aici. Deschide un sertar al biroului; sună a gol. Îl privi fix cîteva clipe, apoi îl închise: A fost bine în Parc, dar cu asta nu mă pot obișnui. Știi, a fost... ziceai că ai un serviciu... Eh... la dracu', tu te-ai distrat, nu? ce-ți pasă?

Era nebun. Pentru o clipă, i-am auzit pe morții din jur; am simțit pe limbă aerul stătut al subteranei.

– Îmi amintesc, făcu bărbatul, lăsîndu-se pe spate în scaun și privind în gol, cînd am intrat în acces, cu mulți ani în urmă. Pe atunci nu-i spuneau așa... Eu lucram la arhiva unei case de filme. Era în pragul falimentului, așa cum s-a întîmplat cu toate, așa cum o să se întîmple și cu locul ăsta, n-ar trebui s-o zic, da' te faci și tu că n-auzi. Oricum, era un depozit mare, cu kilometri de rafturi din oțel, pline cu cutii de bobine, cutii cu bobine de pelicule vechi din plastic, știi? Tot felul de filme... Și tipii din cinematografie dacă voiau scene vechi despre trecut, mă sunau și-mi spuneau ce doreau să găsesc, una, sau alta. Aveam totul, orice fel de scenă, da' știi ce era cel mai greu de găsit? Scene banale din viața de zi cu zi. Adică oameni trăindu-și viețile, făcînd lucruri obișnuite. Da' știi ce aveam? Discursuri. Fel de fel de discursuri ținute de fel de fel de indivizi. Președinți, mă rog... Dacă voiai, aveai ore întregi de discursuri, da' nu cu oameni cu... asta... cum îi zice? ah, spălînd haine, stînd într-un parc...

– Poate că de vină-i recepția, am spus. Cine știe...

Mă privi îndelung, de parcă abia sosisem.

– Oricum, vorbi în cele din urmă, uitîndu-se din nou în altă parte, am stat o vreme acolo, învățînd toate șmecheriile. Producătorii sunau și-mi ziceau: „Fă-mi rost de asta... fă-mi rost de aia." Unul din ei făcea un film, ceva despre trecut, și voia scene vechi, da' vechi, cu oameni de pe vremuri, care să fie din timpul verii; distrîndu-se; mîncînd înghețată; înotînd în costume de baie; plimbîndu-se cu automobile decapotabile. Vechi de vreo cincizeci de ani... De optzeci de ani...

Deschise sertarul gol, găsi o scobitoare și începu s-o folosească.

– Am căutat prin peliculele vechi. Discursuri... Discursuri peste discursuri... Ici-colo dădeam peste cîte o scenă – oameni pe stradă, haine de blană, vitrine, circulație... Bătrîni, adică pe atunci erau tineri, dar oameni din trecut; aveau genul ăla de chipuri chinuite, pe care ajungi să le recunoști. Puțin cam triste... Pe străzile orașelor, grăbindu-se, ținîndu-și pălăriile. În film, orașele erau întunecate pe-atunci; automobile negre, melonuri negre... Piatră. Nu era ceea ce voia tipul. I-am găsit și scene de vară, scene pline de culori, dar erau toate recente... El le voia din trecut. Am mai căutat. Am căutat mai departe. Mult. Cu cît ajungeam mai în trecut, cu atît mă întîlneam cu mai multe chipuri chinuite, automobile negre și străzi negre de piatră. Iarnă și zăpadă... În trecut nu mai există vară.

Se ridică încet și grav, și scoase o sticlă cafenie și două ceșcuțe pentru cafea.

– Așa încît de vină nu-i recepția ta, urmă el. Presupun că la pelicule durează mai mult, dar e o chestie de fizică. Totul e-n fizică. Pentru cei care știu, un cuvînt este suficient.

Coniacul era tare, un distilat rece al soarelui din trecut. Voiam să plec, să ies, să nu mai privesc îndărăt. Nu doream să rămîn și să privesc pînă cînd nu mai există decît zăpadă.

– De-aia plec, sfîrși directorul.Lasă-i pe morți să îngroape morții.

@@@

Nu m-am mai întors. Nu m-am înapoiat niciodată, deși șoselele s-au redeschis, iar Parcul nu este departe de orașul în care m-am statornicit. Statornicit: ăsta-i cuvîntul exact. Într-un fel îți restabilește echilibrul, ba chiar și veselia, într-un mod mai ciudat, să ajungi să știi, fără nici un regret, că lucrul cel mai bun care ți se va întîmpla în viață s-a petrecut deja. Iar eu am mai rămas încă cu ceva vară.

Cred că există două tipuri de memorie, și numai unele dintre ele se degradează pe măsură ce îmbătrînești; acela unde, printr-un efort de voință, îți poți aminti prima ta mașină, sau seria buletinului, sau numele și chipul profesorului de fizică din liceu – un domn Holm, într-un costum gri, un individ bărbos, uscățiv, de vreo treizeci de ani. Celălalt tip nu se degradează; ba dimpotrivă, devine mai profund. Genul „somnambulic", genul în care pătrunzi ca în încăperi cu uși secrete pentru ca, brusc, să descoperi că nu stai pe veranda casei, ci într-o sală de clasă. La început nu-ți poți da seama unde, sau cînd, și un bărbat cu barbă, zîmbitor, se joacă în mînă cu un presse-papier din sticlă, conținînd o căsuță peste care ninge.

Nu mai există nici un acces la Georgie, totuși, din cînd în cînd, pe neașteptate, cînd stau pe verandă, sau împing cărucior cu tîrguieli, sau mă aplec peste chiuvetă, o amintire de tipul acela mă va vizita, clară și surprinzătoare, precum pocnetul degetelor unui hipnotizor.

Sau aidoma senzației acelea stranii pe care o încerci uneori cînd, pe punctul de-a adormi, îți auzi numele, pronunțat încet dar discret de cineva care nu este acolo .

traducerea: **Mihai-Dan PAVELESCU**

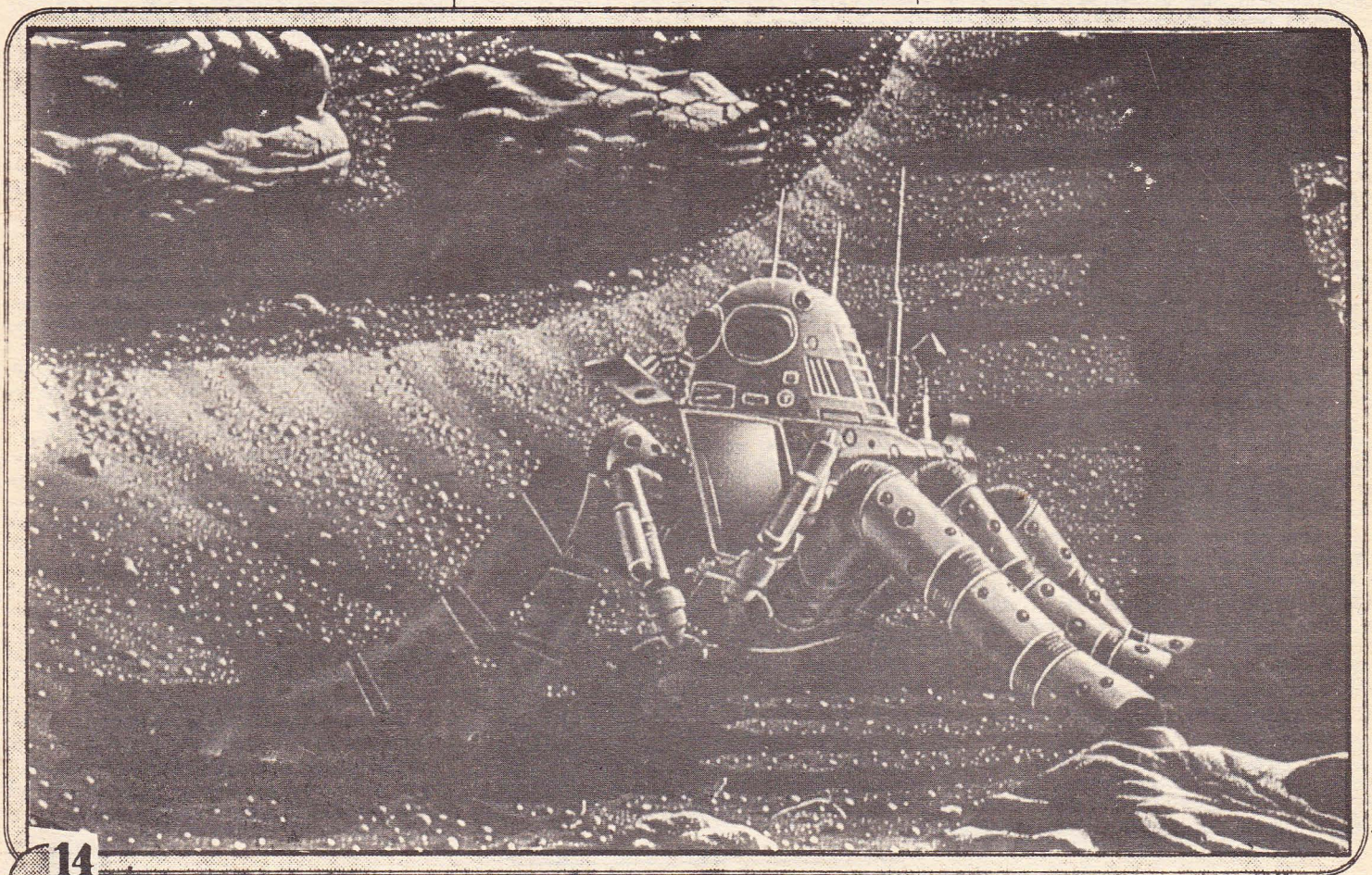

SIMBOLUL ŞI MOTIVAŢIILE SALE

Omul trăieşte într-o lume „cifrată", plină de simboluri. Aceste simboluri „dăinuie chiar dacă sensul lor se pierde (pag. 244). A descifra simbolurile înseamnă a înţelege această lume. Prin intermediul produselor imaginaţiei descoperim atitudinea adoptată de psihicul uman faţă de duritatea sau fluiditatea vieţii (Imaginea este un vehicol; mitul este un metalimbaj). Funcţia fantastică, este „marca originalităţii" spiritului uman.

Timpul este dusmanul nostru: el transformă existenţa în „risc iremediabil". MOARTEA pe planete ARAKKIS este „un fapt printre liniile posibile ale viitorului, alternativa oricărei zile". Feţele timpului invită la elaborarea unei terapeutici ce foloseşte ca medicament miturile: fabulaţia este „salvgardarea esenţială a fiinţei". Astfel omul „înbunătăţeşte" lumea.

Soarele rămîne mereu acelaşi, egal cu sine însuşi, fără nici un fel de „devenire". Luna, dimpotrivă creşte, descreşte şi dispare, ea este un astru a cărui viaţă este supusă legii universale a devenirii, a naşterii şi a morţii. Ca şi omul, Luna cunoaşte o „istorie" patetică şi la fel ca acesta „moare". Dar această moarte este urmată de o renaştere: luna nouă. Această veşnică revenire la formele iniţiale, această periodicitate nesfîrşită face ca luna să fie prin excelenţă astrul ritmurilor vieţii. De aceea ea controlează toate planurile cosmice dominate de legea devenirii ciclice: apa, ploaia, vegetaţia, fertilitatea. Luna leagă împreună, ţese o reţea de fire invizibile într-un întreg. Fazele Lunii i-au dezvăluit omului timpul concret distinct de timpul astrono mic. Lumea încetează de a mai fi un spaţiu infinit, animat de prezenţe eterogene şi autonome.

APA – VIAŢA

Pentru că sînt supuse ritmurilor (ploaie, maree) şi pentru că sînt germinative apele sînt comandate de Lună. Principiu al indiferenţiatului şi al virtualului, temelie a oricărei manifestări cosmice, receptacol al tuturor germenilor, apele simbolizează substanţa primordială din care formele se nasc şi în care se întorc prin regresiune sau prin cataclism. Ele au fost la început, ele revin la încheierea oricărui ciclu. Ele suportă orice creaţie. Imersiunea echivalează cu o dizolvare, iar ieşirea din apă semnifică gestul simbolic al manifestării formelor. „Din apă ia naştere orice formă de viaţă... este viaţa însăşi (pag. 36 vol. 2). Chiar fremenii dau impresia că nu au sînge în vene, ci sevă; căci ei nu au mişcări frînte, gesturi fragmentate ca ale unor corpuri nutrite cu sînge (sîngele=apa vieţii). Mişcarea lor, ritmul lor este mereu armonios. Ei respiră în văzduhul uscat al planetei dar izvorul lor se află parcă altundeva: în bazinele cu apă din sietch-uri. Bogăţia vegetală către care Pardot Kynes tinde să conducă planeta este doar o formă a ritmului acvatic. Tendinţa nisipului, mişcarea acestuia este ea însăşi o necontenită unduire de forme efemere ce curg şi ocupă spaţiul, îneacă totul. Prima calitate a apei este caracterul ei *„heraclitan"*. Apa care curge este o amară invitaţie la o călătorie fără de întoarcere: nu te scalzi de două ori în acelaşi fluviu şi riturile nu-şi întorc niciclnd cursul spre izvoare. Ea este elementul mineral ce prinde *„viaţă"* cu cea mai mare uşurinţă. Indiferentă, supla, „fără să se uzeze", fără să încerce să acţioneze, fără să încerce să se cunoască: apa nu are puncte de vedere. Ea acceptă toate formele, curge spre „bază", este confluentă tuturor lucrurilor. Nereţinînd nimic impurităţile nu fac altceva decît să o traverseze; ceea ce este pur rămîne pur. Omul trebuie să fie asemeni apei şi salcia de pe malul său care „se pleacă în bătaia vîntului", prosperă şi dă naştere altor sălcii, pînă ce numărul lor va înălţa un zid în calea vîntului. Acesta este ţelul salciei". (pag. 35 vol. 1)

Întreaga planetă este o mare de nisip ce are atributele apei: bazine de praf cu maree, hăuri de praf – tobe de nisip etc. Însuşi aerul Arakkisului este plin de „apă solidă" (nisipul): vînturile generează ploi de nisip (EL-SAYAL) care atunci cînd ajung pe sol eliberează umiditatea atmosferică. Dar cea mai puternică este apa vieţii – apă care eliberează sufletul, care deschide porţile universului – otrava de iluminare care transformă în organismul unei Cucernice Maice (ceremonia semninţei) devine narcoticul folosit în orgiile tau din sietchuri. Prin aceste ceremonii se realizează o reintegrare simbolică în haos, în indistinctul primordial (marea contopire subte-rană, desfacerea grăunţelor şi trecerea lor în altceva). Orice orgie are ca scop realizarea unei forme tinere, bogate, perfecte. Orgia transmută omul în condiţia de sămînţă. („Sînt o sămînţă. Înţelese subtil cît de fertil era solul în care căzuse"). Luna prezidează formarea organismelor dar şi descompunerea lor. Destinul său este de a resorbi formele şi a le recrea. În pămînt sămînţa se descompune, îşi părăseşte forma pentru a da naştere unei noi existenţe. În acele momente se realizează starea primordială preformală, haotică, topirea germenilor în aceeaşi matrice şi rodirea. („Femeia este cîmpul tău; cultivaţi cîmpul!" B.C.P.) „Cedase pornirii năvalnice pe care o împărtăşesc toate creaturile asupra cărora hălăduia spectrul morţii – imboldul de a dobîndi nemurirea prin procreere (pag 11 vol. 2). Apa este primul şi ultimul refugiu. („În poziţie şezîndă-împăcată, respirînd adînc, regulat doarme în Apele Vieţii").

Alături de rîsul izvoarelor trebuie să facem loc apei ostile, negre: mohorîtul Stix sau Atheronul sînt locuri de repaus şi tristeţe. „Căci fiinţa lui plutea dincolo de hotarele timpului dusă de otrava care dă viaţă. Astfel se adeveri profeţia că Lisan al-Gaib va putea fi în acelaşi timp mort şi viu". Apa din trupul

CONSTELAŢIA SIMBOLICĂ A LUNII ÎN ROMANUL „DUNE" de FRANK HERBERT

unui om aparţine tribului său. „Unui mort oricum apa aceasta nu-i mai este de folos" (pag. 155 vol. 1) însăşi ţelul cumplit (jihadul) este un dialog al potopului. Potopul co-respunde celor trei zile de întuneric, de moarte a Lunii. El este un cataclism, dar nu este niciodată definitiv. El distruge pentru că „formele" sînt uzate şi sleite şi este totdeauna urmat de o nouă omenire, mai bună decît cea anterioară.

Ca să existi trebuie să „ai aptitudinea de a înota în ape necunoscute". „Fără să ştie de ce întreaga ei fiinţă se cutremură de ceea ce doar întrevăzuse – o genune în care urla vîntul şi fulgerau scînteI în care se dilatau şi se contractau inele de lumină, în care şiruri de forme albe, turnefiate, pluteau deasupra şi dedesupt şi de jur împrejurul lumilor, purtate de bezna şi de vîntul care venea de niciunde (pag. 174 vol. 2).

OMUL – MICROCOSMOS

Lumea nu este o masă opacă de obiecte îngrămădite arbitrar laolaltă, ci o fiinţă vie articulată. Ritmul diumnoctum, solstiţiu-echinocţiu fac din om umbra unor realităţi cosmice. Aceleaşi legi cosmice determină viaţa umană ca şi viaţa lumilor nesfîrşite din univers. Supunerea noastră continuă la legile existenţei cosmice face din noi receptorul energiilor cosmosului. Noi sîntem universul în veşnica dezvăluire şi ivire. Fremeni trăiesc în lumea mistică a similitudinilor unde dispar toate limitările fizice (ALAM AL-MITHAL). Spiritul lor (RUH) se află în permanent contact cu aceasta. „Uneori simţeau şi reacţionau ca un organism unic. Ştia că nu era telepatie, ci tau, unitatea comunităţii siethcului (pag. 119 vol. 2).

Căutînd în noi nu trebuie să mergem mai departe de lumea ce ne înconjoară pentru a înţelege rosturile vieţii şi ale lumii. Dorinţa de veşnicie a omului poate fi convertită într-o „liturghie" ce împleteşte şi totalizează dragostea, devenirea şi moartea. „Nu se poate obţine hrana-siguranţa-libertatea numai pe baza instinctului... animalul distruge fără să producă... omul are nevoie de grilă prin intermediul căreia să observe universul... adaptarea preferenţială a conştiinţei crează o asemenea grilă... perfecţiunea corpului rezultă din coordonata fluxului nervos şi sanguin, cu înţelegerea profundă a necesităţilor celulare... lucruri/celule/fiinţe... toate sînt trecătoare, toate luptă pentru dobîndirea fluxului permanenţei... trupului" (pag.11 vol. 1). A cunoaşte înseamnă a coborî în sine. Cunoaşterea realului se înfăptuieşte printr-o pură contemplare lăuntrică. Numai pornind de la noi înşine putem percepe în mod just lumea exterioară (NOVALIS *„Calea cea tainică duce spre interior: e în noi veşnicia cu lumile sale, trecutul şi viitorul".)* „Cînd preschimbi Apa Vieţii te scufunzi în propriul tău trup te serveşti de percepţia ta interioară (pag. 172 vol. 2). O dată cu încrederea acordată spontanului, revelaţiilor, intuiţiilor apare şi speranţa prin care pe această cale a cufundării în tainice abisuri se ajunge la o putere supraomenească. „Există în fiecare lucru un aspect care este o părticică din universul nostru. Simetrie, eleganţă, graţie – însuşiri pe care numai un artist adevărat ştie să le redea. Le observăm în perindarea anotimpurilor, în alunecarea nisipului pe panta unei coline, în înfăţişarea ramurilor unei tufe de creozot sau în forma frunzelor sale. În vieţile noastre, în societatea noastră, noi încercăm mereu să copiem aceste modele, căutăm ritmurile, undulrile, formele care ne sînt prielnice".

MELANJUL ŞI PERCEPŢIA TIMPULUI ŞI A LUMII

EXTAZUL ne duce dincolo de starea noastră obişnuită pentru ca timp de o clipă să ne redea unei alte existenţe. Beţia sacră preschimbă viaţa în realitate absolută, permite participarea fulgurantă şi imperfectă la modalitatea divină. Folosirea melanjului are ca efect amplificarea percepţiei („Conştiinţa i se prelinse în stratul acela atemporal, unde putea să vadă timpul, să simtă căile disponibile, vînturile viitorului... vînturile trecutului reunite într-o singură viziune care îi îngăduie să vadă timpul – devenind – spaţiu". Noua dimensiune este asemenea unei mări, a unui fluviu: („Agăţîndu-se de prezent realiza pentru prima oară că regularitatea momentelor, a mişcării timpului era complicată pretutindeni de curenţi schimbători, de valori, de talazuri şi contratalazuri... ca marea izbindu-se de stîncile unei faleze... Întregul său viitor părea un fluviu curgînd vijelios spre un abis... Văzu timpul desfăşurîndu-se în dimensiunea lui stranie, echilibrat şi totodată învolburîndu-se, restrîns şi totodată întinzîndu-se ca o plasă aruncată peste lumi şi forţe fără număr (pag. 85 vol. 2). „Îşi aminti de un voal pe care îl văzuse o dată fîlfîind în bătaia vîntului. Aşa vedea el viitorul. Ca zbaterea unei suprafeţe la fel de unduitoare şi de vremelnice ca a acelui voal".

VIERMELE

Forţele telurice subterane izvorîte din latenţa formelor obscure au ca reprezentant viermele. Viermele este semnul pierderii de sine, al contopirii cu „altul" sau cu „altceva". De aceea Apa Vieţii era folosită în ritualurile tau (viermele – simbol erotic căci EROS scoate din firea sa omul, îl azvîrle către un altul, îi anihilează propriile limite). Viermele (şarpele) este un animal care să transformă, el este nemuritor pentru că se regenerează. Prin faptul că este „etern" el este lunar. Trăind sub pămînt cunoaşte toate secretele, este izvorul înţelepciunii. Totodată shai-hulud „bătrînul deşertului, moş veşnicie, bunicul deşertului" este zeitate a gliei strămoşeşti, generatorul nisipului de pe DUNE.

BIOGRAFIE

1. FRANK HERBERT, DUNE, vol. I-II. trad., Editura Nemira, BUCUREŞTI, 1992.

2. GILBERT DURAND, STRUCTURILE ANTROPOLOGICE ALE IMAGINARULUI, trad., Editura Univers, BUCUREŞTI, 1977.

3. MIRCEA ELIADE, DRUMUL SPRE CENTRU, Editura Univers, BUCUREŞTI, 1991.

4. MIRCEA ELIADE, ESEURI, trad., Editura Ştiinţifică, BUCUREŞTI, 1991.

5. VASILE TONOIU, ONTOLOGII ARHAICE ÎN ACTUALITATE, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, BUCUREŞTI, 1989.

6. IVAN EVSEEV, CUVÎNT-SIMBOL-MIT, Editura Facla, 1983.

7. MIRCEA ELIADE, MORFOLOGIA RELIGIILOR-PROLEGOMENE, Editura Jurnalul Literar, BUCUREŞTI, 1993.

8. MIRCEA ELIADE, TRATAT DE ISTORIE A RELIGIILOR, Editura Humanitas, BUCUREŞTI, 1992.

Vasile BURDEA

JURNALUL® S.F.

@ Moştenitorii scriitorului şi scenaristului Rod Serling au descoperit în arhivele acestuia două manuscrise inedite. Curăţate de praf, acestea au picat pe mîna producătorilor de la canalul de televiziune WORLD INTL. Aceste manuscrise vor sta la baza relansării serialului THE TWILIGHT ZONE. Titlul acestei adaptări postume va fi THE TWILIGHT ZONE: ROD SERLING'S LAST SCRIPTS!

@ Realizatorul David Cronenberg, între două filme: M BUTTERFLY (ultima realizare) şi CRASH (viitoarea realizare) a găsit timpul pentru a scrie scenariile şi a regiza şase episoade ale serialului CRIMES AGAINST NATURE, produs de CANADIAN BROADCASTING CORPORATION. Acţiunea acestui serial se derulează într-un univers paralel, în care o echipă specială „Flesh Squad" supraveghează şi anihilează „creaţiile" unor ingineri geneticieni fără pic de morală şi scrupule.

CINENEWS

@ Monument al literaturii SF, FONDATION lui Isaac Asimov, după mai multe anunţuri de lansare şi renunţări spectaculoase, a devenit, în sfîrşit, o mega-producţie a studiourilor TRI-STAR. Pentru a pune în imagine declinul imperiului galactic a celor 25 de milioane de planete, TRI-STAR l-a ales ca regizor pe realizatorul filmelor LA GUERRE DU FEU şi L'AMANT, deci un regizor francez, nimeni altul decît Jean-Jaques Annaud, unul din cei mai solicitaţi regizori străini la Hollywood. Se speră într-un destin mai glorios (financiar) decît cel avut de DUNE al lui David Lynch. Dacă nu ştiaţi, în urmă cu aproape 10 ani, o tentativă hollywoodiană de adaptare a „Roboţilor", a fost un eşec deplorabil, chiar după părerea „maestrului".

@ Steven Spielberg insistă în realizarea unui serial pentru televiziune intitulat EARTH 2, în care ar fi vorba despre colonizarea unei planete. Serialul ar urma să fie programat în 1995.

@ Vă spuneam într-un număr trecut despre „lucrătura" la un film cu vampiri, JUGULAR WINE; totul sub inspiraţia şi umbra succesului financiar înregistrat de DRACULA, realizat de Coppola. Ieşit între timp pe ecrane, acesta se bucură de un oarecare succes în plină „dinomanie". Scris şi realizat de Blair Murphy, aventura începe în Alaska, unde profesorul de antropologie james Grace efectuează ceva cercetări. Aici o întîlneşte pe Alexandra, o superbă femeie - vampir, care îl va iniţia în plăcerile inedite ale nopţii. Un film construit în tradiţia gotică dar şi în spiritul new-wave. Actorii: ilustrii necunoscuţi."
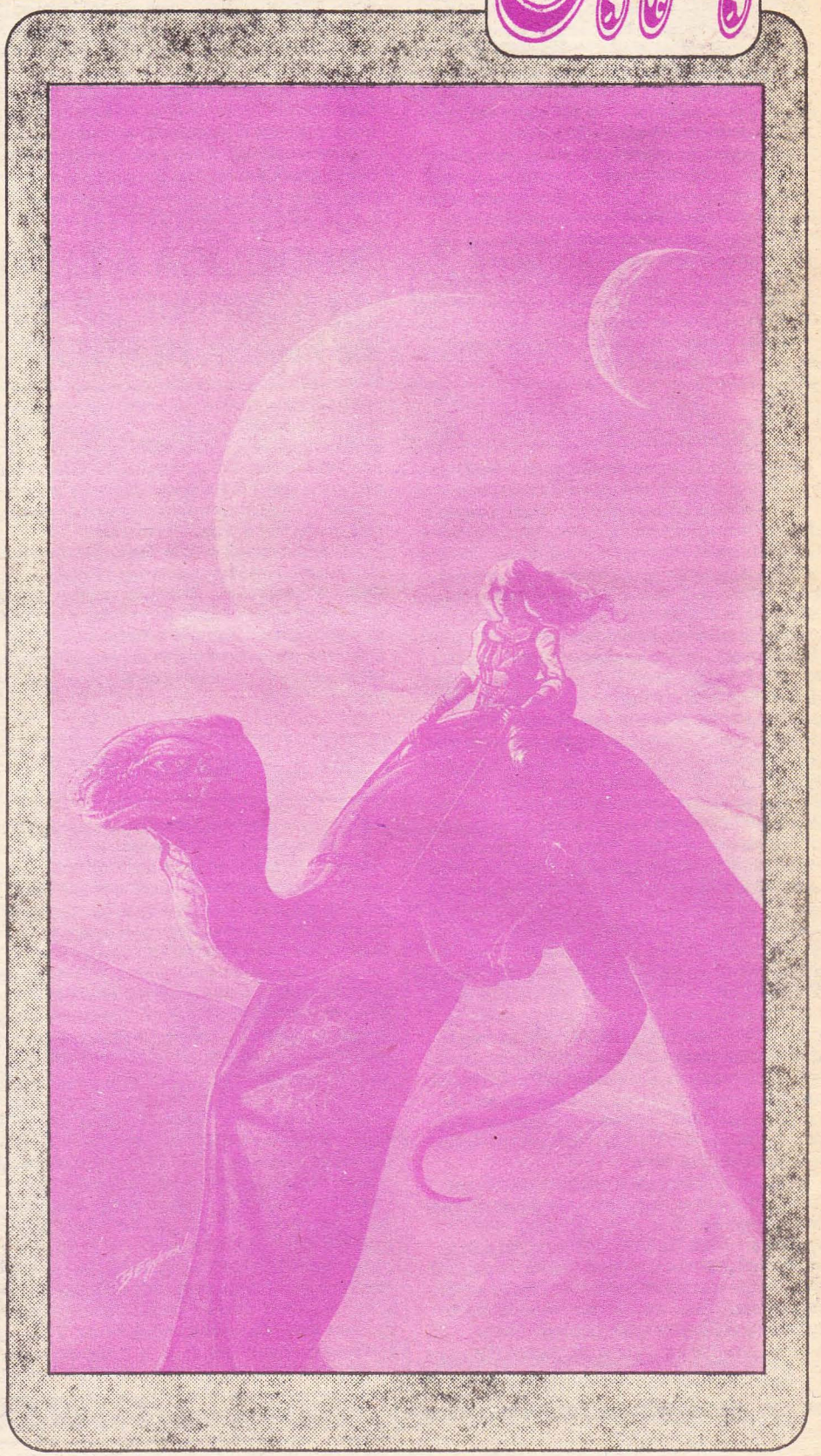
Nicolae C. ARITON